

POLOTE DOPO LETA KOLINI SOSI EPATAMO OSIYODILIYA

¹ Na ebe Polotela, Ya:su Kelisote ebena sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya, ebe wokopi magumulo na idila mabu Godote ebena ubilo na ebema: ka:na:miya. Na ega:walo a nanitabokobi midipino ekawi Sostenisiko,

² ale la: piyate Kolini duliynomololo Godokono sosi epoma: deda:wenama, iyo, ebete Ya:su Kelisoko magumulo la: kebe epate ebena wadetalenapima: keda:wenama: deka:la:mitia, ale me leta la:tamo paliboma:. Ega:walo piyate iyaiya opolo eba ilukulionalo aimano Kawodawa Ya:su Kelisote ibi kowalubilima: ebena mailo deka:minaka, me leta ibi bilibilinomatamo atumu na:ka:toamene, mabu ibino Kawodawa ega:walo aimano Kawodawa, ebe kapiyala.

³ Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Polote Kolini Sosi Epono Tanaloma: Kalakala Tabo Godotamo Dadipatiya

⁴ Tete bilibilinomo epetapilo na la:imano tanaloma: Godotamo kalakala tabo adipate-nakomo, mabu ebete Ya:su Kelisokono woko magumudo ebena nilakapo tanalo la:tamo nanitabonomolo ikalamiata.

⁵ Numa:la:, la: Kelisoko magumulo eba ilukulinalo la:imano tepo magumuno walubi

tanalo bilibilinomo ebegodone gito uwatimata, ebema: ebena elawo ega:walo iyatawa tanalo la:godolo ba:pola:na, la:le iyaiya tete bilibilinomolo ebena tabo wadenomamo ka:kiyawawenakoma: ega:walo ebena woki wadenomamo kawokalima:wenakoma:.

⁶ Nanitabola, ale Kelisokono tanalo la:tamo da:pa:kiyawaima:, Godote ebe tabo la: Kolini sosi epono tepo magumamo iyatilametate ebo kodakodaimi.

⁷ Ebene aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono tanalo awokalimi tete ka:pema: la:le kalakalago eba makopelenalo, ebena Uliyanate ebena woko kosiyodilonama: kebe iyaiya elawo epatamo kikalamenale, la:le ebe walubi tanalo bilibilinomo ebo uwatimata, iyo, ebe gito ikalame tanalo magumulo idi kapiya lawea: tanalote la:godolo kitana:.

⁸⁻⁹ Ebema: kalakala kawonomola, mabu Godokono osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo ebe nanidawanomola. Numa:la:, ebete la: nanitabonomolo eka:la:miata, la:le tuputupupinomoma: eba eda:onalo Kawodawa Ya:su Kelisokono Kawo Egelalo la:le ebena ololo apuamo eba kunu ka:nemaimiomamota. Ebema: nanitabola, la:le la:aimano nanitabokobi midi magumulo uwomu teta:mo kodakodalo kelamota:wenama: ebete la: wadenomamo ba:buiyalatelenakoma:ta, iyo, ebete ebena ubi iyalo iyatiya la:le ebena Gudago kapimiya kalakalago kilukula:wenama:, ebe Gudu ebe aimano Kawodawa Ya:su Kelisotela.

*Kolini Sosi Epo Magumulo Anagiyamida
Tanalate Demaimiya*

¹⁰⁻¹¹ Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, nale Kalowikono moto epagodone tabo ma kunu olowimo, iyaiya apaminateui tanalate la:godolo ba:pola:na. Ebema: aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono mailamo nale la: ma kunu analemata, la: Godokono ubi tanalo kapimiya kosiyodilola:wenakoma: woki kapiya nelawenakiyala: ebakobako iyaiya anagiyamida tanalate la: magumulo pola:nakapoma:, iyo, modobola la: la:imano tepo magumulo woki kapiyanomoma: neda:onala:

¹² Numa:la:, naimano ubia: tanalo ebe ma kunula. La:imano sosi taneba magumulo la: epetapi bilibilinomate iyaiya daedale woki tabo ma kunu gelanakomata, idawate na Polokono tanebadawama: bege, idawate na Apolosikono tanebadawama: bege, ebene idawate atumu na Pitakono* tanebadawama: ba:kege, ega:walo idawate atumu ebenu amama magumulo na Kelisokono tanebadawama: kegenako.

¹³ Eiye! Kelisokono sosite ebenu ape kapiyama: eba eda:nalo, la: epetapiate ebe ape iyaiya anagilaema: wagenamata! La: epetapi naimano tanebapima: degelawenama, na ubia:nola. Numa:la:, na Polote la: mabuma: kewa olotolowalo ka:iya:, ebe mabuma: la:le la:imano obamo waduba:midaole tanalo delawa:ima, ebe tanalo Kelisokono mailamo laimata, naimano mailamoa:!

¹⁴ Iyo, naimano kalakala bitana, mabu nale la: obamo kowaduba:midaoleta: wiyasiya

* **1:12:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Pitakono mailo idi ebe Kipasetela.

la: bilibilinomo magumulo Kalisipasiko ega:walo Ga:iyasiko ebe dubu netewanomo waduba:midaolimo.

¹⁵ Ebema: la: bilibilinomo epetapi magumulo idite ka:modobona: mako daedale tabo gema:, obamo aduba:mida magumulo na Polokono waloma:tadawama: edimo.

¹⁶ Iyaiya! Woki idi natamo ka:ma: a:ka:pe, ma kunu la: magumulo nale Stepanasiko ebeno moto epago atumu obamo a:kowaduba:midaolimo, ebene la:godolo idawa da:ba:lutale nale ebe obamo daduba:midimo, wiyasiya ebe dawano tanalo na nipo malagidilutamo.

¹⁷ Nanitabola, Kelisote na iyaiya epatamo kaliboniya: nale ibi obamo ka:nowaduba:midaolema:, ao, ebe wiyasiya na ebeno Wade Tabo kiyawaoma: aliboniya. Numa:la:, ebe Tabono elawo tanalo ebe Kelisote kewa olotolowalo da:iya ebe tanalono elawo awokalimi tanalola, ebema: nale me opo epono iyaiya mulo tabamo Wade Tabo kiyawao modoboa:, mabu kebe lumagite ebe tabo me opono mulo tanalomo da:kiyawaomene, Kelisokono a:e tanalono elawote ebe tabo kiyawao magumulo nanitabolo akawokalamene.

Kelisoko Ebe Godokono Elawo Ega:walo Mulo Awokalilamedawala

¹⁸ Nanitabola, piyate ibino igilo mula: gabo anaetoamida magumulo Saitanakono ele gabo dodidina, iba:te nemalagidilona nale Kelisokono a:e tanaloma: da:kiyawaonakomo ebe tabo ebe daedale woki tabola. Wiyasiya a piyate aimano

igilo mula: tanalo laema: nanitabokobi midi ga-
bodo da:tolamenama:, aimano wokilo ebe tabo
Godokono elawo awokalimi tanalola.

¹⁹ Ebe mabuma: Godote ebeno Bukalo tabo ma
kunu gena,

“Me opopiate kebe epo
 ibino mulopima: degelana,
nale ebe dubuno iyaiya mulo tanalo
 ka:kubailaemamo.
Iyo, iba:te sukulu magumulo
 kebe kawokawo tanalo kiyatawaiye,
nale kegemamo ebe tanalo kawokawo tanalola:
 ebema: iyabaiamo gito kalomomamo.”

²⁰ Me tabono magumu ma kunula, me opote
uwomu teta:mo nemaiga:no epo bilibilinomo
magumulo mulodawa kapiya idite nanitabolo
a:kokolinamene, iyo, ibino kawokawo sukulu
magumulo la:le iyatawadawanomo kapiya
kuma:wenakoa:, ega:walo gabamani apulo
dapaminateuinaka iba:te ibino daedale
wokino tabo kapiya kiyawaonaka. Ebema:
nanitabola, me opo epate kebe tanalo
wadewade mulo tanaloma: degelana, Godote
ebe tanalo bilibilinomono daedale tanalo iyalo
awokalimiya!

²¹ Numa:la:, Godote ebeno nanitabo mulo
tanalodo gabo odiyobiya, me opo epo a:ka:tuwa:
ibino mulo wokino tanalodo ebeno nanitabo
tanalo kiyatawaoma:. Ebe tetelo ebete wiyasiya
ebeno ubi tanalo ma kunu iyatiya, ale epatamo
kebe Wade Tabo ka:kiyawaonakoma:, ebe Tabo

iba:te aimano daedale wokino taboma: dege-lana, Godote ebe Tabo awokalimi tanalodo nanitabokobi midipino igilo nanitabonomolo na:mula:lalamanena.

²² Nanitabola, Yu epono tanalo ma kunula, ibi epetapi bilibilinomate negelana, iba:te Godokono elawo awokalimino anoano tanalo nanitabolo dulaema:na: ebena: ebena: nanitabokobi ebo ka:midima:na:. Wiyasiya Yua:pino tanalo iyanomola, ibi epetapi bilibilinomate negelana, kebe tetelo iba:te tabo idi olowio tanalodo me opono iyaiya mulo tanalo diyatawaoma:na:, iba:te ebe tabo nanitaboma: ebo ka:midima:na:.

²³ A wiyasiya ebe nanitabokobi midia:pino iyaiya kubakuba wokiamo tudila:oa:no, Kelisote kewa olotolowalo da:iya ebe tanalo kawo tanalomoma: eba gelanalo ebe tabo epatamo ebo kiyawaonakoma:. Ebe mabuma: nanitabokobi midia:pi magumulo Yu epono tanalo ma kunula, iba:te Wade Tabo olowiolo anoano tanalo idi umia:no agowa ebo ukamidaolenaka, ega:walo Yua:piate atumu ebe Taboma: ubia:noma: eba keda:olo daedale woki tabono tanaloma: ebo malagidilonaka.

²⁴ Wiyasiya kalakala kawonomola, Yu epo ega:walo Yua:pi magumulo Godote kebe epo ebena: gudima: eda:oma: deka:la:miya, iba:te Wade Tabo olowio tetelo nanitabokobi eba midilo ma kunu ebo gelanaka, nanitabola, Kelisoko ebe Godokono elawo ega:walo ebena: mulo awokalil-amedawala.

²⁵ Iyo, numa:la:, Godokono osiyodilole magumulo me opo epate kebe tanalo daedale wokima: kegelane, ebe tanalono mulote ibi bilibilinomono

mulo tanalo nodoilina, ega:walo Godokono osiyodilole magumulo iba:te kebe tanalo elawoa: tanaloma: kegelane, ebe tanalono elawote atumu ibi bilibilinomono elawo na:kodoilina.

²⁶ Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, Godote la: ebeno gudima: eda:oma: deka:la:mitia, ebe kalakala tetete pemaiga:no la: dopamo kebako epoma: keda:wenaima, modobola la: ebe tanalo wadenomamo nemalagidilala:. Nanitabola, la: nanitabokobi midipi bilibilinomo magumulo dopamo kapiyakapiyate me opo epono mulo wokino tanalamo ega:walo elawo tanalamo ega:walo dogodogo inamabu uwate tanalamo kawokawopima: eda:onaimata. Iyo, la: kapiyakapiyanomate Wade Tabo kalakalago eba lawelo, wiyasiya la:imano epo magumulo mulopi ega:walo elawoelawopi ega:walo inamabu dogodogopi ibi epetapi bilibilinomate ubia:noma: ebo eda:iya.

²⁷ Numa:la:, me opo epate kebe epo mu-loa:pima: ega:walo dologala epoma: degelana, iyalo tetenomolo Godote ebe eponomo uwatiya, mabu ebete ebeno ubi ebo iyatiya ebe osiyodilo tanalodo me opo epono mulopi ega:walo kawokawopiatamo ilipo kikalaema:.

²⁸ Iyo, me opo epate kebe epo kubakubapima: ega:walo epoa:ma: degelana, Godote ebako epo ebeno gudima: keda:onama: uwatiya, mabu ebe ubila ebe ebeno osiyodilo tanalodo kebe iyaiya tanalo me opo epate wadewadenonomoma: kegelane, ebe tanalo bilibilinomate olopoligote ebete ibino modoboa: tanalonomo ebo

kawokalilaemene.

²⁹ Ebema: nanitabola, me opo epo bilibilinomate Godokono ololo apuamo da:nemaimioma:na; ibi magumulo idi kapiyate a:ka:modobomene ebe a:ka:tuwa: ebe kowalogoma:.

³⁰ Numa:la; Godokono osiyodilo tanalodo la: me tetelo Ya:su Kelisoko magumulo ilukulinamata, la:imano osiyodilo tanalodoa; iyo, ebete Kelisoko ebene mulo awokalimidawama: da:midiya, ebema: ebete ebe magumudo atamo nanitabo mulo woki ikaeamenako. Ega:walo me tanalo idila, me Kelisote a Saitanakono idoko moto magumune dowagaiya, ebe tetelo ebete ebene tuputupu okoli tanalo atamo ikaeamete a Godokono epoma: gito midiya.

³¹ Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu itana, “Lumagite a:ka:tuwa: ebene osiyodilo tanaloma: akowalogala; wiyasiya Godote ebe magumulo wade woko dosiyodilona, modobola ebete ebe tanaloma: eba kalakalalo ebene Kawodawa kapiya nowalogomene.”

2

Kelisote Kewa Olotolowalo Da:iya, Polote Ebe Tanalo Kolini Duliyomolo Epatamo Dopamo Da:pa:kiyawaiya

¹ Ebene naimano nanitabokobi midipi ekakiala; dopamo nale la:tamo da:pemaigimo, ebe tetelo nale Godokono nanitabo tanalo la:tamo kawokalima: ebene tabo eba kiyawaolo nale me opo epono kawokawo iyatulame tabono tanalamo ega:walo ibino mulo wokino tanalamo

ka:pa:kiyawaoa:, mabu na ubia:noma: edimo la:le na unamo kadipanatena:ema:.

² Ebema: nale la:go eba okolinalo naimano tepo magumuno woki ma kunu iyatimo, naimano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo kapiyadawa unamo eba adipatenalo, ebene ebene wade wokonomo kapiya ebo kawokalima:. Ebe dawa ebe Ya:su Kelisotela, ebene ebene wade wokonomo ebe ebete kewa olotolowalo da:iya ebe tanalola.

³ Nanitabola, nale la: magumulo woko dosiyodilonaimo, ebe tete geyageyadopolo naimano ape elawoa:noma: eba eda:nalo, nale Godokono tabo la:tamo wadenomamo ka:kiyawaoma: tete bilibilinomo epetapilo na la:imano ololo apulo tole tanalago anakaminakimo.

⁴ Ega:walo me tanalo idila. Ebe tetelo nale Wade Tabono iyaiya tanalo la:tamo kawokalilaema: me opo epono mulo wokino tanalamo ka:kiyawaonakia:. Iyo, na iyatawimo nale me opono mulo wokino tanalamo la: diyatulametama, ebema: Godokono Uliyanate la: magumulo nanitabo woko a:kosiyodilomene, wiyasiya kebe tetelo ebene ebene elawamo la:imano tepo magumuno woki iyama: da:midililametamene, la: ebene woko osiyodilo magumudo nanitabokobi midipima: keda:omamota.

⁵ Ebe mabuma: la: me tanalo wadenomamo niyatawala:, la:imano nanitabokobi midi tanalono mabu ebe Godokono elawo tanalola, me opopino mulo wokino tanalooa:.

Godokono Uliyanate Ebene Mulo Tanalo

Nanitabokobi Midipiatamo Dikalamena

⁶ La: wiyasiya numa:la;, ale Wade Tabo da:kiyawaonakoma: ebe Tabono mulo tanalo nanitabolo bitana, piyate nanitabokobi midi magumulo wadenomamo dapepeona ibi kapiyate ebe mulo modobolo lawenaka. Wiyasiya ebe Tabono mulo tanalo me opo epate ibino wokilo kelawena;, ega:walo kebe kubakuba uliyanate me opolo elawoelawonomoma: deda:ona, ibi atumu ebe mulo tanalo modobolo kelawenakoa;, nanitabola, ebe kubakuba uliyanano elawo tanalote nolopoligona.

⁷ Iyo, ale Godokono Wade Tabo eba kiyawaolo, ebete dopamo diya gabodo dowaminiya ebe mulo tanalote nanitabokobi midipiatamo me tetelo nawokalana, mabu Godote me opo ega:walo to-bolo unu osiyodilolea:no dopamo ebete ebene ubi tanalo ma kunu iyatiya, walone tetelo ebete ebene mulo wokino tanalamo a nanitabokobi midipi kowalogoemene.

⁸ La: wiyasiya numa:la;, me opolo elawoelawonomoma: deda:ona, ebe kubakuba uliyanate ka:modobiya: Kawo Alonomago Okolidawano a:e tanalono nanitabo mulono magumu laema:. Iyo, iba:te ebe Kawodawano a:e tanalono magumu nanitabolo niyatawaiyataleka: iba:te ebe kewa olotolowalo akanakapumiyana:.

⁹ Wiyasiya Godokono Bukalo tabo idite a nanitabokobi midipino tanalo ma kunu awokalimina,

“Me opo epo bilibilinomate
dopamo kebe wade tanalo kuminakiye,

ega:walo iba:te kebe wade tanalo
 dopamo kolowionakiye,
 ega:walo iba:te kebe wade tanalote
 ka:pemaigama:,
 ibino tepo magumuno wokilo
 kemalagidilonakiye,
 me tanalo Godote osiyodiliya,
 piyate ebe nilakapolo demalagidilona,
 ebe epo kapiyatamo kikalaema:.”

¹⁰ Ebema: Godote dopamo dowaminiya, me tetelo ebete ebe wade tanalo ebenu Uliyanano elawamo atamo awokalimiya. Nanitabola, kebe tanalate Godokono tepo magumulo da:pola:na, ebenu Uliyanate ebe tanalo iyatawanomola, iyo, kebe tanalate wamina magumulo da:pola:na, ebe tanalo bilibilinomo atumu ebete modobonomolo ulamenako.

¹¹ Numa:la:, lumagino tepo magumuno woki lumagi idite nanitabola a:kiyatawamene, wiyasiya ebe lumagino uliyana kapiyate ebenu tepo magumuno tanalo iyatawala. Eba kunu Godokono tepo magumuno woki lumagi idite iyatawama: modoboa:, wiyasiya ebenu Uliyanana kapiyate ebenu tanalo iyatawala.

¹² Me mabuma: me opolo dilukuliona ebe iyaiya uliyana magumulo Godote idi kapiya a nanitabokobi midipiatamo kikaeamiya:, ao, ebe wiyasiya ebenu Uliyananomo atamo ikaeamiya, ebenu ale ebenu woko kosiyodilonama: ebete kebe iyaiya elawo atamo gito dikaeamiya, ale ebenu Uliyanano wokino tanalodo ebe walubi tanalo wadenomamo kiyatawaomalema:.

13 Ebe mabuma: ale me opo epono mulo iyatulame tanalamo Godokono tabo ka:kiyawaonakoa:, ao, a wiyasiya ebena Uliyanano iyatulame tabono tanalamo kiyawaonakoma:. Numa:la:, ale Godokono tabono iyaiya magumu tanalo ebena Uliyanano walubi tanalamo dawokalilaema:, piyate ebena wokilo demalagidilona iba:te ebe tabono iyaiya magumu tanalo wadenomamo kuwatema:na:.

14 Wiyasiya potele Godokono Uliyanano wokilo malagidilona:no, ebe lumagi modoboa: Godote epatamo dikalamena ebe iyaiya elawo kuwatema:. Nanitabola, ebe lumagite Godokono gito ikame tanalo nanitabokobi midipiagodolo dulaemene, ebe tanalono mabu iyatawa:no epono daedale wokino tanaloma: ebo kemalagidilomene. Iyo, Uliyanate ebe walubia:no ebete ebe Uliyanano iyaiya woko osiyodilole tanalo wadenomamo a:kiyatawamene.

15 Wiyasiya la: numa:la:, potele Godokono Uliyanano wokilo demalagidilona, ebe lumagi modobola kebe tanalate ebe ega:walo epo epetapiagodolo da:pola:na, ebe tanalo bilibilinomo Uliyanano walubi tanalamo wadenomamo kanagilamelelaemene. Wiyasiya kalakala kawonomola, me opo epo magumulo lumagi idite modoboa: nanitabokobi mididawagodolo da:pola:na ebe tanalo kanagilamelema:, mabu Godote a:ka:tuwa: ebena tanalo kanagilamelemene.

16 Ebe mabuma: Godokono Bukalo tabo idite ma kunu gena,

“Dopamo wagilimi mabune lumagi idite
 Kawodawa Godokono tepo magumuno woki
 nanitabolo kelawenakia:,
 ebema: idawate modoboa:
 ebe oli tanalo iyatuima:!”

A nanitabokobi midipiate wiyasiya Kelisokono
 tepo magumuno iyaiya woki bilibilinomo iyalo
 uwatiyama:.

3

*Polote Kolini Sosi Epono Anagiyamida
 Tanaloma: Ibi Kawiya Danaliya*

¹ Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:,
 niyaniyata, nale la:tamo dopamo da:pemaigimo,
 ebe tetelo la: Godokono Uliyanano wokilo
 dilukuliona ebako epoma: keda:wenamia:, iyo,
 la: Kelisokono okoli magumulo a:lia:li gudi keba
 kunula:ka: eba kunu eda:onaimata! Ebema:
 nanitabola, Godokono tabo iyatulame magumulo
 na ebe tabono kawokawo magumu tanalo
 la:tamo awokalilaema: ka:modoboa:, wiyasiya
 la: piyate me opo epono wokilo dilukula:wenama
 nale la: ebako epomu eba malagidilolelo la: ebo
 walubilinakimata.

² Iyo, ebe tetelo naimano iyatulame magu-
 mulo nale la:tamo nono kapiya ikalamenaki-
 mata, nale nani baenomo la:tamo ikalaema:
 ka:modobonakia:.

Ebene tete geyageyadopo eba petolo,
 la: wiyasiya nanitabokobi midi magumulo
 apepeoa:no, me tetelo la: ebe atumu nani
 baenomo naoma: ka:modobawena:.

³ Numa:la:, nanitabokobi midia:piate keba kunu kilukulione, la: eba kunu la:imano kateneno wokilo ilukulinamata, iyo, la: magumulo epetapiate epetapino mulo woki ega:walo inamabuma: eba dowao, iyaiya apamineutei tanalate la:godolo ba:pola:na. Nanitabola, ebe tanalodo la:imano nanitabo tanalote ma kunu awokalana, la: la:imano kateneno wokilo ilukulinamata.

⁴ Ega:walo nale dopamo egemo, la:imano sosi magumulo idite na Polokono tanebadawama: bege, idite na Apolosikono tanebadawama: bege. Ebe tanalodo la:imano nanitabo tanalote atumu ma kunu kawokalana, la:le nanitabokobi midia:pino ilukuli tanalo ibamilatelenamata.

⁵ Eiye! Me Apolosiko poteleka:? Ega:walo na Poloko poteleka:? A netewapi Godokono wokopila, iyo, la: aimano woko magumudo ebene Wade Tabo nanitabokobi a:midimata. Ebema: numa:la:, a netewapiate la: magumulo iyaiya woko ebe posiyodilolima:, Godote atamo keba kunu kikaeamile eba kunu.

⁶ Iyo, nale dopamo pete Wade Tabono kikopu la: magumamo pamiote, ebene Apolosite pete ebe kikopu unamo modobo obo padipani. Ebene a netewapino woko walogabo apune Godote a:ka:tuwa: ebe kikopuatamo elawo eba ikalamelo, iba:te wadenomamo ebo apepeiya.

⁷ Ebema: woko osiyodilo magumulo kikopu amiodawa ega:walo obamo adulateledawa ibino osiyodilole tanalo egegenomola, iyo, woko magumulo Godoko kapiyate kawo tanalonomo osiyodilonako, mabu ebe kikopuatamo elawo

ikalamedawala, iba:te wadenomamo ebema: apepeonaka.

⁸ Numa:la:, Godokono umi magumulo piyate kikopu amio woko dosiyodilona ega:walo piyate obamo adulatele woko dosiyodilona, iba:te ibino iyaiya tanalo eba osiyodilolelo wiyasiya kapiya woko osiyodilona, ebe mabuma: ebete ibino woko kapiya gabonomodo danagilamelelaemene ibi bilibilinomatamo modobo wiyanomo ebo kikalamolomene.

⁹ Nanitabola, Apolosiko ega:walo na, a Godago woko kapimiya dosiyodilonama: ebe wokopila, ebene la: nanitabokobi midipi ebe ebene wadewade nao inamabuate kebolo kapepeone ebe pali damelala, ega:walo la: ebe ebete detena ebe wade motola.

Kelisote Nanitabokobi Midipino Iyaiya Wokono Tanalo Elamo Madolame Tanalodo Kawokalilaemene

¹⁰ Ebema: nanitabola, Godokono woko kosiyodilonama: ebete iyalo tetelo kebe iyanomo elawo natamo kikanamiyale, nale ebe elawamo ebene wade motonomo ete woko ebo wagilimo, mulo wokodawate tuputupu wokilo nopo keba kunu kiyatinakole eba kunu. Ebene naimano walogabo apune wokopi epetapiate pelamete, iba:te nale dopamo dapawokalimo ebe alono mabu unulo wade woko idi ebe kosiyodilona. Ebema: modobola wokopi bilibilinomate ibino iyaiya woko wadenomamo nulamenakoma:na;

¹¹ mabu Godote ebene motono kodakoda alo iyalo amiya, ebe alo ebe Ya:su Kelisotela. Ebe

mabuma: wokopi magumulo lumagi idi mod-
 oboa: Godote damiya ebe dopo alo magoba:te oli
 alo idi ebo kaima:

¹² Nanitabola, wokopiate ibino iyaiya
 inamabu uwatenaka ebe alono moto ete woko
 kopoliyama:, ebene ibi epetapiate golodo
 inamabu, ega:walo siliba inamabu, ega:walo
 wiya kawokawonomo a:la:uwa:da:ole nokola
 uwatete, ebako wadewade inamabunomamo
 moto ete woko ebo osiyodilona. Wiyasiya ibi
 epetapiate balibali kewa, ega:walo kololu oga,
 ega:walo patele uwatete, ebako inamabuamo atu
 woko kosiyodilona.

¹³ Ebema: Kelisokono Kawo Egelate
 da:pemaigamene, ebe moto etepino iyaiya
 woko osiyodilo tanalate nanitabonomolo
 kawokalaoma:na: Iyo, iba:te moto ete magumulo
 kebe inamabuamo detena, ebete pete ebe
 inamabu bilibilinomo ebene elamo eba
 pemadolamelo kubakubadopo inamabu gito
 kopoliyadigalemene, ebene elate nalea: inamabu
 ebe kodakoda inamabu kapiyate ebene motolo
 uwomua: tetelo ba:pola:namene. Nanitabola,
 Kelisote ebe gabodo wokopi bilibilinomono
 iyaiya wadewade woko ega:walo kubakuba woko
 ebo kawokalilaemene.

¹⁴ Ebema: Godote damiya, kebe lumagite ebe
 alo unulo wade woko dosiyodilona, ebe lumagino
 wokote ela magumulo olopoligoa:no ebete ebene
 wade wiya ebo kelaemene.

¹⁵ Wiyasiya kebe lumagite Godokono moto
 ete magumulo kuba woko dosiyodilona, ebene
 wokote ela magumulo alatidite, ebene ebete

Godokono nilakapo magumulo ebeno igilo mula: tanalo kapiya kelaemene wiyasiya wade wiya idi a:kelaemene. Iyo, ebe lumagino tanalote ma kunu kitanamene, lumagi idino moto elate eba nitalo, ebete inamabua:no ebeno igilo kapiyago ela magumune keba kunu ka:pemaiganakole ebete Unu Duliyomololo eba kunu ka:nilutamene.

Nanitabokobi Midipi Ebe Godoko Amamateno Motola

¹⁶ La: iyatawalata, la: nanitabokobi midipi ebe Godoko amamateno iya motolata, ega:walo ebeno Uliyanate la: magumulo bokolina,

¹⁷ ebema: kebe lumagite Godoko amamateno moto da:kubaimene, Godote ebe lumagi nanitabonomolo ka:kubaimene. Numa:la:, Godoko amamateno iya moto ebe ebeno wadetalena motonomola, iyo, la: nanitabokobi midipi ebe ebe motoma: eda:onamata.

¹⁸ Ebema: la: magumulo lumagi idite ebe a:ka:tuwa: ebe a:da: akomasiga:la:, iyo, idawate me opo epono iyaiya mulo wokino tanalodo ebe a:ka:tuwa: ebe mulodawama: akogeala:. Modobola ebe wiyasiya me opo epono ololo apulo daedale lumagima: eba eda:nalo Godogodone nanitabo mulo wokino tanalo ebo nuwatemene.

¹⁹ Mabu me opo epate kebe iyaiya tanalo ibino mulo wokino tanaloma: degelana, wiyasiya Godote ebe tanalo ibino daedale wokino tanaloma: gena. Ebe mabuma: ebeno Bukalo tabo idite ma kunu gena, “Godote me opo epono mulo tanalamo gubi a:delamete, iba:te ebamo gito ka:na:gudima:na.”

²⁰ Ega:walo ebeno Bukalo ebete walo ma kunu kegena, “Mulopiate ibino tepo magumulo kebe nopo kalomonake, na Kawodawate iy-atawamo ebe wokino tanalodo wade tanalo idite a:kemaigamene!”

²¹ Ebema: la: magumulo idite me opo epono mulo tanaloma: ebe a:ka:tuwa: ebe walo akowaloga:la: Numa:la:, la: Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, ebeno wadewade tanalo bilibilinomate la:imanoma: eda:ona.

²² Iyo, na Poloko ega:walo Apolosiko ega:walo Pitako,* a Kelisokono wokopima: eba eda:onalo la:imano wokopima: atumu na:keda:onama: Ebene me opono inamabu bilibilinomo ega:walo nanitabo igilo tanalo ega:walo a:e magumulo wato kikopu lawe tanalo ega:walo me tetelo demaimiona ebe tanalo bilibilinomate la:imanoma: eba eda:onalo, walone tetelo demaimioma:na: ebe tanalo bilibilinomate atumu la:imanoma: ka:keda:oma:na: Ebema: nanitabola, wadewade tanalo bilibilinomo ebe la:imano tanalola,

²³ mabu la: Kelisokono epoma: eda:onamata, ebe atumu Godokonoma: keda:na.

4

Ya:sukono Nani Alibolepino Iyaiya Temeteme Tanalo

¹ Ebema: modobola la:le na Poloko ega:walo Apolosiko ega:walo a keba kunula:ka: ebako nanitabokobi midipi epetapi, la:le aimano tanalo eba malagidilolelo a Kelisokono nani wokopima:

* **3:22:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Pitakono mailo idi ebe Kipasetela.

na:midiyala: Iyo, Godote dopamo dowaminaliya, ebete me tetelo ebe tanalo piyatamo kawokalil-amiyale iba:te me opono epo wadenomamo kiy-atulaema:, a ebe ebe wokopila.

² Numa:la:, me opolo kawodawa idite ebene wokopi bilibilinomo magumulo kapiyakapiya kuwatemene iba:te epetapino woko namutupima: keda:onama:, ebema: ebe watowatopiate wokopi epetapino osiyodilole magumulo ibi wadenomamo eba walubilinalo ibino kawodawa ebo kekalakalaima:na:, iyo, iba:te ebe gabodo ibino tepo magumuno nanitabo tanalo ebetamo kawokalima:na:.

³⁻⁴ Ebema: naimano tanalo ma kunula, na a:ka:tuwa: naimano tanalo anagiyamida:no ebe tanalo naimano anagiyamidadawa Godotamo atepanamo. Ebene la:le naimano wokono tanalo anagilamelenama:wete kubama: degelaema, ega:walo gabamaniate atumu naimano tanalo anagiyamida magumulo kubama: da:kegelama:na:, na ebe tanaloma: woki bilibilima: a:keda:mo. Nanitabola, naimano tepo magumuno mulo wokite na kuba osiyodilodawama: ka:midinina:, wiyasiya numa:la:, Godoko kapiyate naimano nanitabo tanalo iyatawala, naimano tepo magumuno wokino tanalotea:.

⁵ Ebe mabuma: Kawodawa Kelisote pea:no, la:le lumagi idino tanalo anagiyamidama:wete ebe kubadawama: akogelala:. Nanitabola, Kelisokono nani tetenomolo ebe a:ka:tuwa: epono tanalo eba panagilamelelamelo, iba:te me tetelo kebe tanalo idoko magumamo kowaminalene

ega:walo kebe ubi tanalo ibino tepo magumamo kowaminalene, ebete ebe tanalo bilibilinomo alamo powaulatelete ebo kawokalilaemene. Ebema: ebe tete ebe Godokono wade tetema: keda:mene, ebete ebenu epo bilibilinomono wadewade osiyodilole tanalo mabuma: ibi kemoiolema:.

⁶ Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:imano woki ka:tuputupuilaema: nale Apolosiko ega:walo na, aimano wokono tanalo eba awokalimilo me iyaiya tabo la: iyatulaemata. Na ubila la: naimano iyatulame tabono tanalodo wade woki ma kunu kelaemamota, Godote ebenu Bukalo a keba kunu ka:totomuatenale, la: ebe wadewade walubi tanalone a:kolobila:ema, iyo, modoboa: la: magumulo idite idino osiyodilo tanaloma: ebe kapiya eba walogolo lumagi idino tanalo kubama: gito gema:.

⁷ La: ma kunu kemalagidilawitama, Godote la: iyaiya alomotate idi unamo eba adipatelo idi wiyasiya opamo gito iyati? Ao, eba kunua:, ebete la: kapiya epoma: a:midiliata, la:le amamaoa:no ka:pola:wenama:. Numa:la:, kebe wadewade tanalate la:godolo ka:pola:nale, ebe tanalo bilibilinomo Godote nilakapolo la:tamo gito ikalamiata, la: a:ka:tuwa: la:imano elawamo wade tanalo idi kelawa:wea:. Ebema: mabu keleka: la: magumulo epetapiate ibi a:ka:tuwa: ibino tanaloma: dowalagolena?

⁸ Eiye, la: piyate damamawenama, la: kubanu malagidilonamata modoboa: tanalo kapiya idite la:godolo kitana:! Diyala, la:imano wokilo la: ma kunu da:begelawenama, Godokono Uliyanate

nanitabokobi midipiatamo dikalamena, ebe tanalo magumulo la: dogodogopima: eba eda:onalo wiyasiya a epetapiate nigologolopima: eda:onama:! Ega:walo la: da:ba:kegelawenama, Godokono umi magumulo la: kawokawo elawodubuma: iyalo eda:imata, wiyasiya aa:!

Ebema: na Polote ebako daedale wokiagopi-atamo negemo, la:le kawokawo elawodubuma: nanitabolo neda:wetaleka:, a Ya:sukono nani alibolepiate la: mabuma: bekalakalaona:, iyo, a ebe tanalone biyatawaona:, la: ega:walo a, ale kapimiya kawokawo elawodubuma: eba eda:onalo epo bilibilinomate atamo kalakalago ka:tudila:oma:na:.

⁹ Wiyasiya Godokono ubi tanalo eba kunua:, iyo, naimano umi magumulo ebete a nani alibolepi alomoiya nanitabokobi midipi magumulo ale uwomunomopima: keda:onama:. Ebe mabuma: ebete gabamani kodiyo bolena:, iba:te a nani alibolepino tanalo anagilameleamete a kubakubapima: ka:milo epono ololo apulo a gito kanakapuaema:. Iyo, ebena ubi tanalo ma kunu itana, ebena Unu Duliyomololo dilukuliona ebe nopopi, ega:walo kubakuba uliyana ega:walo me opo epo atumu, ibi bilibilinomate aimano mod- oboa: tanalo nanitabonomolo kuima:.

¹⁰ Eiyee! Diyala, la: ma kunu da:bemalagidilawenama, a Kelisokono nani alibolepiate ebe mabuma: daedalepima: eda:onama:, wiyasiya la: ebe magumulo mulopima: eda:onamata! Ega:walo la: ma kunu da:ba:kemalagidilawenama, a nanitabokobi midi magumulo elawoa:noma: eba eda:onalo wiyasiya

la: elawonomoma: eda:onamata, iyo, epate
 la: unamo eba wadipalatelelo iba:te wiyasiya
 negelana a kawokawopia:!

11-12 Wiyasiya numa:la:, aimano nanitabo
 tanalo ebe ma kunula. A woko wagilimi
 mabune me teta:mo pemaiga, tete bilibilinomo
 epetapilo bae kape tanalote a uamenako ega:walo
 obo kapete atumu atamo a:ka:penako, iyo, a
 kubakuba kaliku kapiyakapiya pupulionakoma:.
 Ebe mabuma: a a:ka:tuwa: aimano modoboa:
 tanalo ulameleamete tete epetapilo a mani kele
 kuwatema: kodakoda woko aimano kotamo
 gito osiyodilonakoma:. Ega:walo me tanalo
 idila. Aimano lao moto nanitabolo pola:na:no,
 a iyaiya opolo eba wapata:lamenalo ebo
 latepaonatonanakoma:, ebene tete epetapilo
 nanitabokobi midia:piate a eba malogoelo
 a tatakolo dalukoenaka, a wiyasiya ibi
 mabuma: Godoko toweomenakoma: ebete ibi
 wadenomamo kowalubilinama:. Iyo, kebe
 tetelo epate temeteme atamo dikaeamenaka, a
 wiyasiya woko osiyodilo magumulo kodakodalo
 lamota:onanakoma:,

13 ega:walo iba:te ibino tabamo a
 da:kubaiamena, a ibi nilakapo tabamo
 walubilinakoma:. Ebema: modobola la:le a
 nani alibolepino tanalo ma kunu wadenomamo
 niyatawala:, me opo epono umi magumulo
 a ibino sosowa keba kunula:ka: eba kunu
 eda:onama:, iyo, iba:te a ubia:noma: eba
 eda:onalo, a kuba nibo inamabuma: gelate
 dologala inamabuma: iyalo a:midiya.

Kolini Sosi Epo Magumulo Piyate Polokono

Tabo Lawea:no, Ebete Iba:tamo Elawamo Pemaigama: Da:kiyawaiya

¹⁴ O naimano namutupiala:, nale me tabo la:tamo ilipo ikalaema: kakulolea:. Ao, nale kawonomamo demalagidilolenamo la: ebako gudima: eba eda:onalo, naimano ubi ebema: iyatimo la: nanitabo gabo kiyatulametama:.

¹⁵ Numa:la:, la:imano Kelisoko waloma:ta tanaloma: la:imano iyatulamepi bilibilinomate eba pola:nalo, lumagite ibi ka:la:miolema: da: ka:modobona:, wiyasiya na kapiyate la:imano nabiwi keba kunula:ka: eba kunu eda:namo. Iyo, la:le Ya:su Kelisoko magumulo kilukula:wenama:, ebenu Wade Tabo la:tamo kiyawao magumulo na ebe dopo lumagima: edimo,

¹⁶ ebema: naimano guda:la:, nale la: toweolae-mata, la:imano ilukuli magumulo modobola la:le na la:imano nabiwi nibaminatena:la:.

¹⁷ Numa:la:, ebe tanalo eba malagidilolo nale naimano nanitabokobi midi gudu idi Timotiko la:tamo palibomo, mabu nale kawonomamo demalagidilonamo ebete ebako guduma: eda:na, iyo, ebete naimano ubi tanalo nanitabonomolo osiyodilolenako. Ebema: ebete la:tamo da:pemaigamene, nale iyaiya opolo sosi epo Kelisokono okoli tanaloma: keba kunu kiyatulamenakomo, ebete ebe atu iyaiya tanalo eba kunu la: ka:ka:piyatulaema:ta.

¹⁸ Na me tanalo iyatawala, la: epetapiate namamaonamata mabu la: kubanu ma kunu malagidilonamata, nale la:tamo a:ka:pemo.

¹⁹ Wiyasiya aimano Kawodawate ubi diyatimene, tete tatalila na nanitabolo

ka:pemamo. Ebema: ebe tetelo nale ebe amamaopino nanitabo tanalo ka:puimamo, ma kunu ibino tabo gela kawokawonomola wiyasiya Godogodone da:pemaigana ebe nanitabo elawote iba:godolo kitana:

²⁰ Numa:la:, Godote Kawo Elawodawama: deda:na ebe tanalono magumute lumagino woki tabono tanalone kemaigana:, ao, ebe tanalono magumute kapiya gabodo kawokalamene, ebe Godokono elawote lumagino okoli magumulo ditanamene ebe gabola.

²¹ Ebema: la: piyate damamawenama, la:imano ubi keba kunula:ka:? Nabiwite ebene wato kawokawo gudi gaubamo keba kunu kalukolenakole, la:imano kuba osiyodilole mabuma: nale la:tamo ebako tanalo ba:ka:posiyodilomo? Wiyasiya na pea:no, modobola la: dopamo la:imano amamao tanalone nolobila:iyala:, ebene na nilakapo wokiago ega:walo milo tanalago la: naimano guda:tamo ebo ka:pemamo.

5

Polote Kolini Sosi Epo Kawiya Danaliya, Iba:te Kawo Kubanomo Osiyodilodawa Gito Kanaliboma:

¹ Nanitabola, la: magumulo kawo kubanomo idite demaigi, iyaiya epo epetapiate ebe tanaloma: tabo egelanaka, iyo, la:imano sosi tanebadawa idite ebene nabiwino kamiyala:go kapiyama: eda:nako.

Eiye! Godoko iyatawa:pi magumulo ebako kubate kemaiganakoa:, mabu ibi iyatawala ebe ilipo osiyodilo tanalo kubanomoma: eda:na! Wiyasiya

la: kawokawo daedale epo keba kunula:ka: ebako epoma: eba eda:onalo, ebe kuba osiyodilodawatamo la:le tanalo idi kosiyodilaweaa!

² Eiye! Mabu keleka: la:le la:imano sosi tanaloma: damamawenama? Modobola la: wiyasiya la: magumulo ditana ebe kuba mabuma: tepo temetema:go nimiyala:, ega:walo modobola la: kuba osiyodilodawatamo talena niyatimiyala: ebete la:imano taneba magumamo walo akopa:la:.

³⁻⁴ Numa:la:, nale mulunomolo eba okolinalo, wiyasiya Kelisoko magumulo nale naimano uliyanano wokino tanalamo la:go kapimiya bokolinamo. Nanitabola, nale walone la:imano Kolini duliynomolamo pemaigate kuba osiyodilodawano tanaloma: keba kunu da:posiyodilomo, na wiyasiya la:tamo pemaiga:no dopamo eba kunu nale ebe dubuno tanalo Kawodawa Ya:sukono mailamo anagiyamidamete kuba wiya iyatimo. Ebema: nale luta: tetelo la:le walo dakaladabuta:ema, modobola naimano uliyanano wokino tanalamo tudila:wete Kawodawa Ya:sukono elawamo

⁵ ebe dubu Saitanatamo gito nikamiyala:. Numa:la:, la: eba kunu dosiyodilaema, Saitanate me tetelo ebeno ape ka:kubaimene, wiyasiya aimano Kawodawate ebeno Kawo Egelalo ebe dubuno uliyana apuno igilo gito ka:mula:emene.

⁶ Nanitabola, la:le damamawenama ebe tanalo ebe wade tanaloo:. La: iyatawalata, epate ma kunu gelana, “Palowa bae kokalima: kamiyalete gamagamaimino tuwae inamabu kelenomo palowago dekapiyailaemene, baete

a:ka:tuwa: ebo kegagamamene.” Eba kunu la:imano taneba magumulo amama tanalo da:pesonomote ditana, ebe kubate a:ka:tuwa: kawoma: keda:mene, a, nanitabola:ka:?

⁷ Ebema: modobola la:le tagala ilukuli tanalono amama tanalo bilibilinomo la:imano taneba magumune nowagaila:la:, la: magumulo kuba da:pesonomo idite itana:no Godokono umi magumulo la:le oliolinoma: keda:wenama:.

Numa:la:, ulama bilibilinomolo Yu epate ibino Aduga:la Soliyomu* eba osiyodilolo iba:te ebe Soliyomuno palowa bae okalimioma: gamagaimino tuwae palowago kapiyailamea:no okalimionaka, mabu Godote ibi ebe tanalo kosiyodilonakoma: iyalo a:totomulателиya. Iyo, ebete ibi iyatulamiya gamagaimino tuwae inamabu ebe ulila, epate amama magumulo kebe kuba tanalo kosiyodilolenake ebe tanalo keba kunula:ka: eba kunula, ebema: iba:te ebetamo ibino kawo soliyomu wagilimia:no, iba:te dopamo ibino moto bilibilinomone gamagaimino tuwae waulatelenomo nowaulatelenakoma:na:. Wiyasiya Kelisote a nanitabokobi midipi mabuma: ebene ape Aduga:la Soliyomuno sipi-goe da:pesomu midite Godotamo eba ikamelo, ebene kalima ka:ka:liya tanalodo ebete a olioli epoma: iyalo a:midia ale aimano kuba osiyodilole tanalono a:e wiya uwatekapoma:.

⁸ Ebema: a nanitabokobi midipiate Godoko

* **5:7:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: me Soliyomuno magumu iyatawama: ubi diyata:emene, modobola a:ma: Ma:t 26.2 buka apuno walubi tabo numiye.

amamatelo kawo soliyomu idi ebetamo osiyodilo wagilimia:no, modobola ale dopamo aimano tagala ilukuli tanalono amama tanalo bilibili-nomo a magumune kowagailimalema:. Ma kunu aimano tepo magumulo iyaiya kuba osiyodilole wokino tanalate pola:na:no, nanitabo gabono osiyodilole tanalo ega:walo tabo gela tanalo kapiyate aimano ilukuli magumune bemaimion-akoma:na:.

⁹ Ebema: nale la:tamo dopamo dapalibimo, ebe leta magumulo la: ma kunu analimata, la:le buwelemele pilolo duwatanaka ega:walo kamiyale pilolo duwatanaka, ebako epago akokapiyala:.

¹⁰ Wiyasiya modoboa: la: naimano tabono magumu kubanu laema:. Numa:la:, la: sosi epo magumulo piyate ebako kawokawo kuba dosiyodilolenaka nale ibino tanalo kapiyama: kiyawaomo, mabu ibi Godokono nanitabo tanalo iyalo iyatawaiya. Wiyasiya me opo epo magumulo epetapi bilibilinomate Godokono tanalo kiyatawaona:, ebema: iba:godolo kamiyale ega:walo buwelemele pilo tanalate ba:pola:na, ega:walo iba:te dogodogopima: keda:oma: ubi kawonomamo eba alomolo tete epetapilo epetapino inamabu pilolo uwatenaka, ega:walo iba:te iyaiya ida:da:lino uliyana akamamalatelenaka. Ebema: nale la:tamo talena kiyatia: ebako nanitabokobi midia:piago wapata:laema:, mabu la: me opolo iba:go kapimiya eba ilukulinalo gabote a:kitanamene la: a:ka:tuwa: la: ibi magumune nanitabonomolo iyabaiamo kowatiamidala:ema:.

11 Iyo, nale la: sosi epono tanalo kapiyama: kiyawaomo. La:le kebe epo la:imano nanitabokobi midipi ekakima: deka:la:miawenama, ibi magumulo potele buwele pilo o kamiyale pilo dosiyodilonako, potele dogodogodawama: keda:ma: ubi kawonomamo diyatinako ega:walo potele ida:da:li idino uliyana damamalatelenako, potele epetapino tanaloma: a:da: elemasigi gabodo kuba tabo da:kiyawaonako ega:walo potele gamoda da:nionako, ega:walo potele epetapino inamabu pilolo duwatanako, nale ebako sosi lumagino tanaloma: la: walo nakanalemata la: eba:go akokapiyala:, iyo, la: eba:go bae naoma: la:tamo talena iyatilaemata.

12-13 Nanitabola, piyate sosi magumulo pola:na:no Godote a:ka:tuwa: ebe nanitabokobi midia:pino tanalo kanagilamelelaemene, ebema: ebe woko ebenola, na ebe tolemelo kosiyodilonakoa:. Wiyasiya sosi magumulo da:pola:na ebe epono tanalo anagilamelelame woko iyala, iyo, Godote ebe woko a nanitabokobi midipiatamo ikaeamiya. Ebema: la: magumulo piyate kuba dosiyodilolena ibino tanalo nanagilamelelameta:la:, mabu Godokono Bukalo tabote ma kunu itana, “La:le kawo kubanomo osiyodilodawa la: magumune gito nalibiyala:!”

6

*Nanitabokobi Midipiate Apaminatēui
Tanaloma: Gabamaniatamo Tolaema: Polote
Talenama: Degiya*

1 Me tanalo idila. La:imano taneba magumulo idite ida:go tanalo idima: dapamineuima:na:, mabu keleka: la:le Godokono ubi tanaloma: tolea:no gabamanino tabo anagiyamidawatamo da:tolama:ema, ebe tuputupu okoli tanalo iyatawa: lumagite la:imano tanalo kanagiyamidametama:? Eiye! Modobola Godokono sosi epate a:ka:tuwa: ibino apamineuui tanalo nanagilamelelaema:na:!

2 La: iyatawalata, walone tetelo Godokono epate me opo epo bilibilinomono tanalo kanagilamelelaema:na:. Iyo, Godokono ubilo la:le ebe anagiyamida woko magumulo ka:pola:namamota, ebema: me tetelo kebe apamineuui tanalate la: magumulo demaimionaka, la:imano woki ega:walo elawo modobola ebe egege tanalo tuputupulo kanagilama:ema:, a, nanitabola:ka:?

3 Ega:walo la: nanitabonomolo iyatawalata, Godote ebene Unu Duliynomolono iyaiya woko kosiyodilolena: dosiyodiloliya, ebe nopopino tanalo a nanitabokobi midipiate kanagilamelelaemalema:. Nanitabola, a ebe woko kosiyodiloma: Godote modobo elawo atamo kikaeamene, ebema: a iyatawanomola, me opolo atamo kebe tanalate demaimiona, ebete modobo elawo atamo atumu na:kikaeamena ebe tanalo wadenomamo kanagilaema:.

4 Ebema: mabu keleka: la:le apamineuui magumulo gabamanino tabo anagiyamidapi-atamo da:tolama:wenakoma? Numa:la:, a sosi epo iyatawala, ebe nanitabokobi midia:piate Godokono tanalo ega:walo aimano tanalo

nanitabolo kiyatawaona:

⁵ Eiye! La:le kilipoaema: nale la:imano kuba osiyodilo tanalo ebema: awokalimo. Na iyatawala la:imano mulo wokiagopi epetapi ba:pola:na, ibi modobola la: nanitabokobi midipino apaminateui magumulo la:imano tanalo kanagilamelelametama:. Wiyasiya diyala, la: epetapi ma kunu daedale wokilo da:begetawenama, “Mulo wokiagodawa idite aimano taneba magumulo ka:luta:.”

⁶ Numa:la:, la: nanitabokobi midipi ekakima: eba eda:onalo, la:imano daedale wokino tanaloma: idite gabamani idino tabo anagiyamidawatamo gito magatanakomata, iyo, la:le la:imano iyaiya apaminateui tanalo nanitabokobi midia:piatamo watanakomata!

⁷ Eiye! La:imano taneba magumulo idite idi gabamariatamo demagatamene, ebe tetelo la:imano goweladawa Saitanate la:imano wato kikopu iyalo elawe, iyo, la: ebenu ubi tanalamo a:tudila:omata! Numa:la:, idite a:ma:tamo kuba osiyodilote ebene a:ma: ebe tanalo gito degebolema:emene, ebe tanalo modobola, wiyasiya modoboa: wato kikopu Saitanatamo gito ikaema:! Iyo, idite a:imano inamabu idi pilolo lawete ebene a:ma: ebe tanalo gito da:dodomatiaemene, ebe tanalo modobola, wiyasiya Saitanatamo tuduwatama: modoboa:!

⁸ Ebema: la:imano osiyodilo tanalono kuba beda: kawonomola:ka:, mabu la:le nanitabokobi midipi ekakima: eba eda:onalo idite iditamokuba osiyodilonakomata ega:walo idino inamabu pilolo a:kelawenakomata!

⁹ La: iyatawalata, tuputupulo ilukulia: epate Godokono Kawo Elawodawano duliynomolono wadewade dogodogo tanalo magumulo tanalo idi a:kelaema:na: Iyo, me tanalo ebe nanitabola, piyate buwelemele ega:walo kamiyale pilolo duwatanaka, ega:walo ida:da:lino uliyana damamalatelenaka, ega:walo dubu gabatamo dosiyodilolenaka,

¹⁰ ega:walo epetapino inamabu diya gabodo pilolo duwatanaka, ega:walo epetapino inamabu ibino elawamo gito duwatanaka, ega:walo dogodogopima: keda:oma: ubi kawonomamo dalomonaka, ega:walo gamoda da:nionaka, ega:walo epetapino tanaloma: a:da: elemasigi gabodo kuba tabo degelanaka, ebako kuba osiyodilolepi bilibilinomo magumulo idawate Godokono Kawo Elawodawano duliynomolono wadewade tanalo a:kuwatemene.

¹¹ Numa:la:, dopamo tetelo la: epetapi ebako kuba osiyodilole magumulo ilukulinaimata, wiyasiya kalakala kawonomola, me tetelo la: eba kunu kilukula:wena: Iyo, Kawodawa Ya:su Kelisote la:imano kuba osiyodilole tanalo dukulaolelametia, ebete aimano Godokono Uliyanano elawamo la: ebeno tuputupupima: eba midililo, la:le ebeno iyaiya ubi tanalo kapiya kosiyodilola:wenakoma: la: talenapima: ebo eda:imata.

Nanitabokobi Midipiate Ibino Apa:mo Osiyodilole Tanalamo Godoko Nowalogonakoma:na:

¹² Ebema: diyala, la: magumulo idite natamo ma kunu da:begemene, “Numa:, apa:mo osiy-

dilole tanalo bilibilinomo magumulo nale tanalo idi kosiyodiloma: talena nanitabolo kitana:.”

Ebene nale ebene tabo eba wiyalo kegemamo, “Iyo, na Kelisoko magumulo tutudawama: eba eda:nalo, talena natamo nanitabolo kitana: tanalo idi kosiyodiloma:. Wiyasiya numa:, apa:mo osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo osiyodilole tanalo epetapiate naimano nanitabokobi midi magumulo na a:kowalubinima:na:, ebema: nale naimano tepo iyalo a:kodakodaimiyamo ebako kuba osiyodilole tanalamo a:ka:tuduwatamo, iyo, nale kuba osiyodilo tanalo idi naimano watodawama: a:ka:midimo.”

¹³ Ebema: diyala, lumagi idite tabo ma kunu da:begemene, “Numa:, Godote epono kape tanaloma: iyaiya bae osiyodilolelamiya, ega:walo ebete epo eba osiyodilolelele ibino tepo magumamo ubi tanalo ebo alomolamiya bae kenaonama:.”

Ebene nale ebene tabo ma kunu ka:wiyamamo, “Iyo, Godote epo ega:walo inamabu bilibili-nomo osiyodiloliya, wiyasiya ebene ubi tetelo ebete kateneno iyaiya ubi tanalo ega:walo bae nao tanalo kapimiya gito kopoliyadigalemene. Ebema: kawo tanalo ebe ma kunula, la: du-bate la:imano apa:mo iyaiya kuba ubi tanalo buwelemela:tamo ega:walo kamiyala:tamo osiy-odilolema: modoboa:, mabu Kawodawate epono apeno iyaiya modoboa: tanalo magumulo ibi nilakapolo eba walubilinalo, ubi ebo iyatinako iba:te ibino apa:mo ebene ubi tanalo kapiya kosiyodilolenakoma:.”

¹⁴ Numa:la:, Godote aimano Kawodawa a:e magumune eba adipatelo ebena a:e ape igilokobi ebo midiya, ebema: ebete ebena elawamo a wadipaeatelo aimano a:elao ape atumu igilokobi ka:ka:midilimene.

¹⁵ La: iyatawalata, a nanitabokobi midipi bilibilinomate Kelisokono talena apema: eba kunu eda:onama:, ebema: aimano iyaiya ape ebe ebena apeno iyaiya apuapula. Ebe mabuma: a magumulo idite Kelisokono talena apeno tanalo idima: eba eda:nalo, ebete dubu bilibili kamiyaletamo ba:ka:tomene eba:go kuba eba osiyodilolo kapiyama: keda:ma:? Ao, ebe tanalo kubanomoma: keda:mene!

¹⁶ Eiye! La: iyatawalata, kebe tetelo dubu idite ebena ape dubu bilibili kamiyaletamo dikaemene, ibi netewapiate kapiyama: ebo keda:ma:na:, a, nanitabola:ka:? Numa:la:, ibi netewapino tanaloma: Godokono Bukalo tabote ma kunu gena, “Dubute kamiyala:go kapiyama: keda:mene,”

¹⁷ ebema: eba kunu potele nanitabokobi midi magumulo ebena uliyana Kawodawa Kelisotamo dikaemene, ibi netewapiate uliyana apulo kapiyama: keda:ma:na:.

¹⁸ Ebema: nanitabokobi mididawa, modobola a:ma:le buwelemele ega:walo koi pilo, kamiyale ega:walo dubu pilo, ebako osiyodilole tanalo bilibilinomo a:ma:le kuba nibote maigama: gelo ebe osiyodilole magumune nalaula:nakiye. Nanitabola, potele ebako kuba dosiyodilomene, ebe tanalodo ebe a:ka:tuwa: ebena ape ka:kubaimene, wiyasiya kuba osiyodilole tanalo

bilibilinomo epetapi eba kunua:

¹⁹ A:ma: iyatawalata, Godote a:ma:tamo dikametia ebe Uliyanate a:ma: magumulo eba okolinalo, a:imano apete ebe amamateno motoma: eda:na, a, nanitabola:ka? Iyo, a:imano ape ebe a:imanoa:

²⁰ mabu Kelisote ebenu wiyawonono kalimamo a:ma: elawiata. Ebema: a:imano apeno osiyodilole magumulo modobola a:ma:le ebe kapiya kowalogawenama: tanalo bilibilinomo nosiyodilolenakiye.

7

Dubu Ega:walo Kamiyale Ibino Kapiyama: Eda: Tanaloma: Polote Sosi Epo Diyatulamiya

¹ Ebema: la: dopamo la:imano leta magumulo kebe tanaloma: na danana:ima, nale me tetelo ebe tanalo la: kiyatulaemamota. Dopo tanalo ebe la: epetapiate ma kunu degelawenama, “Dubute kamiyale lawea:no ebe a:ka:tuwa: dokolinamene, ebe tanalo wade tanalola.”

² Wiyasiya buwelemele ega:walo kamiyale pilo tanalo magumulo, iyo, atumu koi ega:walo dubu pilo tanalo magumulo Saitanate kuba gabamo wabuga:ta tanalo bilibilinomo ebe wadaenako, ebema: nanitabokobi midipi bilibilinomo magumulo modobola dubu idite ebenu kamiyale nelaemene, ega:walo kamiyale idite atumu ebenu awi na:kelaemene.

³ Ega:walo dubu ebenu kamiyala:go kapiyama: eda: magumulo, kamiyaletete ebenu awi kekalakalaima: modobola ebete ebenu ape ebetamo nikamenakomene, ega:walo dubute

atumu ebenu kamiyale kekalakalaima: ebenu ape ebetamo na:kikamenakomene, mabu Godote ebenu ubi tanalo epatamo dopamo eba kunu iyatiya.

⁴ Numa:la:, ebe tanalo magumulo kamiyaleta ebenu ape watodawama: keda:na:, awite ebenu ape namutudawama: eda:na, ega:walo atumu dubute ebenu ape namutudawama: keda:na:, wiyasiya ebenu kamiyaleta ebenu ape namutudawama: keda:na.

⁵ Ebema: dubute ebenu kamiyala:go kapiyama: eda: magumulo idite iditamo ebe tanalo kosiyodiloma: talena akoiyata:la:, wiyasiya ibi netewapiate woki kapiyama: eba eda:lo ma kunu degelama:na:, iba:te gopowai tetelo kapiyama: eda: tanalo a:kosiyodiloma:na: iba:te Godago tabo gela tanalo kosiyodilonakoma:, ebe tanalo kuba:, wade osiyodilo tanalola. Wiyasiya iba:te kebe gopowai tete diyatima:na: ebe teta:mo da:nemaima:na:, modobola iba:te kapiyama: eda: tanalo samonomamo walo na:kowagilima:na:, mabu Saitanate kateneno ubi tanalodo iba:tamo dowadaenako, iba:te ebe kuba gabamo wabuga:ta tanalamo dubu ida:go o kamiyale ida:go gudima: modoboa:.

⁶ Wiyasiya la: wadenomamo niyatawala:, la:le la:imano tanalo katepapaema: na Polote la: ka:totomulateleta:, ao, nale negemo talena puliyala la: ebe tanalo kosiyodilaema:.

⁷ Nanitabola, naimano ubi tanalo ma kunu itana, la: kamiyalea:no ilukulina modobola, nale keba kunu kokolinamo eba kunu. Wiyasiya na iyatawala Godote kebe iyanomo elawo natamo

kikanamiyale nale kamiyalea:no kokolinama:, diyala, ebete ebe atu elawo la: epetapiatamo kikalametia:. Iyo, nanitabokobi midipiate ebena iyaiya woko kosiyodilolenama:, ebete iba:tamo ebena iyaiya elawo gito ikalamenako, ma kunu ebete iyanomo elawo idi lumagi kapiyatamo eba ikamelo wiyasiya iditamo iyanomo elawo idi ebo ka:kikaemene.

⁸ Ebema: nanitabokobi midipi dubu magumulo kebe dubuno kamiyala:te da:elaiya ibino tanaloma: ega:walo amoleamoleno tanaloma: na Polote tabo ma kunu gemo, nale kamiyalea:no keba kunu kokolinamo, modobola iba:te eba kunu nilukulinama:na:.

⁹ Wiyasiya ibi magumulo kebe dawano kateneno ubi tanalate elawoelawonomoma: deda:ona, ma kunu dubu idite kamiyale lawea:no kuba osiyodilo tanalamo degamene, modobola ebako dubute kamiyale idi nelaemene ega:walo ebako kamiyaletate atumu dubu idi na:kelaemene. Numa:la:, kebe tetelo dubute kamiyale tuputupu gabodo delaemene, ebe tanalo ebe wade tanalola, wiyasiya ebete lawea:no ebena tepo magumulo elanomoma: deda:mene, ebe tanalote Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanaloma: keda:mene.

¹⁰⁻¹¹ Ega:walo me tanalo idila. Kebe dubute ebena kamiyala:go dokolina ega:walo kebe kamiyaletate ebena awiago dokolina, nale ebako epatamo totomu tabo ikalaemo, me totomu tabo naimano wokia:, ebe aimano Kawodawano totomu tabola. Iyo, ebena ubi tanalo ma kunula, dubute ebena kamiyale gito akoalibuta:la: ega:walo kamiyaletate atumu ebena

awi akoatepala: Wiyasiya kebe kamiyaletе ebеno awi iyalo datepi, modobola ebete awia: no gito nokolinamene, ebene ebete eba kunu eba okolinalo woki iyama: deda: mene, talena a:kitanamene ebete ebe atu awiago kapiyama: walo keda: te eba: go walo ka: kokolionama:.

¹² Ebema: nale la: epetapiatamo tabo idi gemo, me tabo da: naimano wokino tanalola; iyo, me tabote aimano Kawodawagodone natamo da: ka: pea: . Diyala, la: nanitabokobi midipi magumulo dubu idite ebene nanitabokobi midia: kamiyala: go dokolinale, ebene ebe kamiyaleno ubi ditamena eba: go kokolinama: ebete ebe gito akoalibuta: la:.

¹³ Ega: walo nanitabokobi midi kamiyaletе nanitabokobi midia: awiago dokolina, ebe atumu ebe dubuno ubi ditamena eba: go kokolinama: ebete ebe gito akoalibuta: la:.

¹⁴ Nanitabola, Godote nanitabokobi midia: dubu idi ebene nanitabokobi midi kamiyaletе ebe tataliamo kemagaemene, ega: walo ebete nanitabokobi midia: kamiyale atumu ebene nanitabokobi midi awido ebe niyakabamo pema: kowalubimene. Numa: la:, ebe tanalote nanitaboma: eda: notaleka; ebe dubu ega: walo ebene kamiyale ibino guda: te Godokono umi magumulo daleyama: eba eda: olo, iba: te ebetamo pelaema: a: ka: modobona: wiyasiya ebe tanalote eba kunu kitana; ao, ebako guda: te Godoko niyakabamo pelaema: talena puliyanomola.

¹⁵ Wiyasiya numa: la; kebe tetelo nanitabokobi midia: kamiyaletе ebene nanitabokobi midi awi atepama: ubi diyatimene, ega: walo kebe tetelo

nanitabokobi midia: dubute ebene nanitabokobi
midi kamiyale atepama: dowagelemene,
nanitabokobi mididawate odiyobo tanalo idi ako-
osiyodilala: Ebene nanitabokobi midia:dawate
ebene nanitabokobi midi kamiyale o awi eba
kunu datepamene, ebe tetelo nanitabokobi
mididawate tutunomoma: eba eda:lo matuomeo
tanalo idite ebegodolo walo a:kitanamene.

Wiyasiya Godote a nanitabokobi midipi bilibili-
nomo iyalo eka:miya ale epetapiago gowelaoa:no
milo magumulo kilukulinama:

¹⁶ ebema: nanitabokobi midi kamiyale,
modobola a:ma: gabo nowadiye a:imano
nanitabokobi midia: awiago milolo kokoliawe-
nama: Diyala, a:imano awite a:ma:do ebene
igilo mula: tanalo da:belaemene. Ega:walo
nanitabokobi midi dubu, modobola a:ma: atumu
gabo na:kowadiye a:imano nanitabokobi midia:
kamiyala:go milolo kokoliawenama:, mabu a:ma:
nanitabolo kiyatawawena: ebete ebene igilo
mula: tanalo a:ma:do da:belaemene.

*Polote Yu Dubuno Tama Itamida Pukala Lawe
Tanalone Tanalo Idi Diyatulamiya*

¹⁷ Ebema: nale sosi bilibilinomo magumulo
kebe tanalo kiyatulamenakomo, ebe totomu
tabo a bilibilinomono tanaloma: ma kunu itana.
Godote lumagi idi ebe nanitabokobi ka:midima:
deka:imene, ebene okoli tanalo keba kunu ki-
tanale, ebete walone tetelo gabo akowadiala:
ebe okoli tanalo ebe a:ka:tuwa: ebene elawamo
iyama: ka:midima:. Ao, Kawodawate ebetamo ke-
bako okoli tanalo kikamile, modobola ebete ebe
atu okoli magumulo kalakalago nokolinamene,

ebeno ubi tanalo lumagi idino okoli tanalamo akoiyata:la:

18 Eba kunu Godote Yu epono tama itamida pukala lawe dubu deka:imene, ebete gabo akowadiala: ebe pukala ebena apene egebolema:, ega:walo Godote tama itamida pukala lawea: dubu idi deka:imene, ebete ebena ubi tanalo akoiyata:la: ebe tanalo kelaema:.

19 Numa:la:, Godokono umi magumulo dubu idite Yu epono tama itamida pukala iyalo delawiya ebe tanalo kawo tanaloma:, ega:walo dubu idite ebe tanalo lawea:noma: deda:mene ebe tanalo atumu kawo tanaloma: a:keda:mene. Kapiya kawo tanalonomo bitana, ebe tanalo ebe Godokono kawokawo totomu epetapino tabamo tuduwata tanalola.

20 Ebema: me tanalona a bilibilinomate iyatawala, ma kunu Godote lumagi idi deka:imene, ebena okoli tanalo keba kunu kitanale ebete walona tetelo gabo akowadiala: ebe okoli tanalo ebe a:ka:tuwa: iyama: ka:midima:.

21 Iyo, nanitabokobi mididawa, Godote a:ma: deka:mitia, ebe tetelo a:ma: kawo dubu idino wiya: wokodawama: deda:wia, ebe mabuma: a:ma:le me tetelo a:imano okoli tanalo iyama: ka:mida:ema: woki bilibilima: akoeda:la:. Wiyasiya a:ma: numa:, a:imano woko namutudawate a:ma:tamo gabo nilakapolo dosiyodilomene a:ma:le ebena wiya: woko magumune ka:nemaigaema:, kuba:, a:ma: ebe wade tutu okoli tanalo ebegodone gito nelawiye.

22 Nanitabola, potele kawo dubu idino wiya: wokodawama: eba eda:nalo Godote ebe Kawodawa Kelisoko nanitabokobi midima:

deka:mi, ebe tetene wagilimite ebete Kelisokono woko magumulo ebenu tudawama: edi. Ega:walo atumu potele kawo dubu iditamoni wiya: woko osiyodiloa: tetelo Godote ebe deka:mi, ebe tetenomolo ebete Kelisotamo wiya: woko osiyodilo ebo wagilimi.

²³ Iyo, Kelisote ebenu wiya kawonomo kalimamo la: uwatiata, ebema: la: ebe kapiyatamo woko eba osiyodilonalo epetapino wiya: wokopima: akoeda:onala:

²⁴ Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me naimano iyatulame tabono kawo tanalola. Godote kebe lumagi deka:imene, ebe lumagino okoli tanalo keba kunu kitanale, ebete Godago kalakalago eba okolinalo gabo akowadiala: ebe okoli tanalo ebe a:ka:tuwa: ebenu elawamo iyama: ka:midima:.

Kebe Dubute Kamiyalea:no Dokolina Ega:walo Kebe Kamiyalete Dubua:no Dokolina Polote Ibino Tanaloma: Ebenu Woki Tabo Da:kiyawaiya

²⁵ Ebema: la:imano leta magumulo la: tanalo idima: na danana:ima, ebe tanalo la:imano sosi magumulo piyate kamiyalea:no dilukulina ega:walo piyate dubua:no dilukulina, ebe dubu ega:walo kamiyale iba:te keba kunu na:kowagelema:na:. Numa:la:, nale me tanaloma: aimano Kawodawa Kelisogodone totomu tabo idi dopamo nanitabolo kelawea:, wiyasiya na iyatawala ma kunu ebete ebenu nilakapolo na nani wokodawama: ka:na:mite ebenu woko gobebobamo iyatiniya, nale mako tanaloma: naimano wokiamo la: kowalubilitama:.

²⁶ Nanitabola, nanitabokobi midipiatamo teme-teme maimio tanalote iyalo wagilimite, ebe teme-teme tanalate tete tatalila kawokawonomoma: keda:oma:na:, ebema: naimano woki ma kunula, Godote me tetelo kebe dubu deka:imene, ebenu okoli tanalo keba kunu kitanale, modobola ebete eba kunu kalakalago nokolinamene, iyo, ebete gabo akowadiala: ebenu okoli tanalo iyama:ka:midima:.

²⁷ Ebema: nanitabokobi midi dubu, a:ma:le kamiyale dopamo delawa:wia, a:ma: ebe alibutima: woki akoiyata:la:, ega:walo a:ma:le me tetelo kamiyalea:no dokoliawena, a:imano kamiyale lawe gabo akowadiala:.

²⁸ Wiyasiya numa:, a:ma:le kamiyale laema: ubi eba iyatilo tuputupu gabodo delawa:emene, Godokono umi magumulo ebe tanalo kuba:, ega:walo atumu buwele idite dubu delaemene, Godote ebe tanalo kubama: a:kegeamene.

La: wiyasiya me tanalo niyatawala:, kamiyale magumulo potele awi dopamo lawete eba:go dokolina, ega:walo dubu magumulo potele kamiyale dopamo lawete eba:go dokolina, ebe mabuma: iba:te me opono iyaiya temeteme tanalo epetapi biyatawaonakoma:na:. Ebema: nanitabokobi midi dubu, na ubila a:ma:le kamiyale lawea:no ebako temeteme a:kiyatawaemene, ega:walo nanitabokobi midi buwele, na ubila a:ma: atumu awi akolawa:la: a:ma:le ebako temeteme tanalo uwatekapoma:.

²⁹ Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, naimano iyatulame tabono magumu ma kunula, Godokono Uwomu Egelate ebe netatali, ebema:

kebe dubute kamiyale dopamo lawete eba:go dokolina, modobola ebete me tetene wagilimite kamiyale lawea: dubu keba kunula:ka: eba kunu nokolinamene.

³⁰ Ebene eba kunu potele temetema:go diina, modobola ebete atumu temetemea: lumagimu nokolinamene, ega:walo potele kalakala magumulo da:luta, modobola ebete kalakala: lumagimu nokolinamene, ega:walo potele dogodogo inamabu maniamo dopamo duwatei, modobola ebete inamabua:dawamu nokolinamene,

³¹ ega:walo potele me opono tanaloma: woko dosiyodilona, modobola ebete ebe iyaiya woko iyalo da:miyapi ebako lumagimu nokolinamene, mabu me opono tanalate keba kunu ka:pola:nale, ebe tagala tanalo bilibilinomate eba olopoligolo oli tanalate na:pemaimiona.

³² Ebema: na ubia:nola la: me opono tanaloma: woki bilibilima: eda:oma:. Numa:la:, kebe nanitabokobi midi dubute kamiyalea:no dokolina, ebete aimano Kawodawa kekalakalaima: ebenu ubi kawonomo eba iyatinalo ebenu iyaiya tanalo kapiya ebo malagidilolenako.

³³ Wiyasiya kebe nanitabokobi midi dubute kamiyale dopamo lawete eba:go dokolina, ebete ebenu ubi kawonomo ebe kamiyale kekalakalaima: iyatinako, ma kunu ebete me opono tanalo eba malagidilolenalo

³⁴ ebenu tepo magumulo ebe tanalate Godokono ubi tanalago na:gowelana. Ebene kebe nanitabokobi midi kamiyaletе awia:no dokolina ega:walo kebe nanitabokobi midi buwelete

awia:no dokolina, iba:te aimano Kawodawano talena woko osiyodilo tanaloma: ibino ape ega:walo uliyana ebetamo kikameoma: ebenu iyaiya tanalo kapiya ebo malagidilolenaka. Wiyasiya kebe nanitabokobi midi kamiyaleta dubu dopamo lawete eba:go dokolina, ebete ebenu ubi kawonomo ebe awi kekalakalaima: iyatinako, ma kunu ebete me opono tanalo nemalagidilolena.

³⁵ Ebema: tabo olowiopia:ale, nale me iyatulame tabamo kamiyaleta lawe tanaloma: ega:walo dubu lawe tanaloma: la:tamo pukala kalomolameta:, ao, na ubila me tabamo la: eba walubililo la:le wadenomamo kilukula:wenama:, ega:walo la:le la:imano tanalo aimano Kawodawano woko osiyodilo tanaloma: ebetamo nanitabonomolo kikameaema:, na ubia:nola odiyobo tanalo kapiya idite la:godolo itanama:.

³⁶ Ega:walo me tanalo idila. Kebe tetelo nanitabokobi midipi magumulo buwele idila koi idila iba:te eba okolionalo, ibino nabila menokobila iba:te ebe ebetamo galo doboema:na:, ebenu tete geyageyadopolo iba:te kapiyama: eda:no ebe koite ebe laema: ebenu ubi tanalote kawonomoma: deda:mene, keba kunula:ka: ebete ebetamo modoboa: wokino tanalo malagidilole dowagilimene, ebe tetelo ebete ebe ebenu kamiyaleta: da:midimene Godokono umi magumulo ebete kuba idi a:kosiyodilomene.

³⁷ Wiyasiya kebe tetelo ebe koite lumagi idino ubi tanalamo tuduwata:no, ebenu ebe a:ka:tuwa: ebenu kateneno ubi tanalolo ebetamo galo doboni ebe buwelenu tanaloma:

eba matuomeolo, ebete ebenu tepo magumuno woki ma kunu da:kodakodailaemene Godokono iyaiya woko kapiya kosiyodilolenama:, ebete ebe buwele ebenu kamiyalema: samamo midia:no tete da:geyageyaima:tepamene, Godokono umi magumulo ebete atumu kuba a:kosiyodilomene.

³⁸ Ebema: numa:la:, kebe koite ebetamo galo doboni ebe buwele samamo delaemene, ebete wade tanalo kosiyodilomene, ega:walo kebe koite Godokono woko kosiyodilonama: ebetamo galo doboni ebe buwele tete geyageyanomolo lawea:no eba kunu dokolinamene, ebenu osiyodilo tanalote atumu wadenoma: keda:mene, iyo, ebenu osiyodilo tanalono wade tanalote dopo koino wade tanalo ka:nodolimene.

³⁹ Ega:walo me tanalo idila. Nanitabokobi midi kamiyaleno awino a:e teta:mo ebete talena magumulo eba okolinalo dubu idi akolawa:la:, wiyasiya kebe tetelo ebenu awite da:emene, ebe talenate ebegodone olopoligote ebenu ubilo dubu idi delaemene, kuba:, wiyasiya ebete nanitabokobi midia:dawa akolawa:la:.

⁴⁰ Ebene Godokono Uliyanate nagodolo eba okolinalo, na nemalagidilutamo me wokino tanalo idite ebegodone da:pele, kebe kamiyaleta amolema: eda:te Godokono woko osiyodilo tanaloma: awia:no dokolinamene, ebenu kalakalate kawonomoma: keda:mene, iyo, ebenu kalakalate dubu idi delaemene ebe kamiyaleno kalakala ka:nodolimene.

8

Nanitabokobi Midia:piate Ida-da-liatamo

*Dikalamenaka, Polote Ebako Katene Naoma:
Talena:noma: Da:kiyawaiya*

¹ Ebema: la:imano leta magumulo la:le tanalo idima: na danana:ima, ebe tanalo ebe nanitabokobi midi dawa idite olowame baiamo tote, piyate ida:da:li amamalateleno katene inamabu dapalomonaka, ebete ebe epono inamabu laema: talenala:ka: o talena:nola:ka:. Ebe tanaloma: la: epetapiate negelanakomata, “A bilibilinomate iyatawa tanalo iyalo elaima:.”

Nale wiyasiya negemo, “Kebe tetelo iyatawa tanalote idawagodolo ditana, ebe mabuma: ebe a:ka:tuwa: ebe walogonako, wiyasiya kebe tetelo nilakapo kimalagidilo tanalote ebegodolo ditana, ebe tanalodo ebete epetapi ibino nanitabokobi midi magumulo na:kodakodailamenako.”

² Ebema: numa:la:, potele epetapino iyaiya walubi tabo olowioa:no amamalo ma kunu demalagidilona, ebete tanalo idima: iyatawa tanalo dopamo modobolo elawi, ebegodolo nanitabo iyatawa tanalote kitana:.

³ Wiyasiya potele Godoko nilakapolo demalagidilona, ebema: Godote ebeno tanalo nanitabonomolo eba iyatawanalo ebe wadenomamo umina.

⁴ Ebema: nanitabokobi midi dawa idite olowame baiamo tote, piyate ida:da:li amamalateleno katene inamabu dapalomonaka, ebete ebe epono inamabu lawete denamene ebe tanalo talenala:ka:? A iyatawala ida:da:li ega:walo Godoko ibino tanalo iyala, mabu aimano Kawodawa kapiyate nani Godoma: eba eda:nalo nanitabo elawote ebe kapiyagodolo

bitana, wiyasiya ida:da:li uliyanano elawote nanitabolo kitana.

⁵ Nanitabola, kebe uliyanate tobolo unulo ega:walo me opo kawonomolo dilukuliona, Godoko nanitabokobi midia:piate ibi eba amamatelentalo ibi ibino godoma: ebo ka:la:minaka, iyo, tete epetapilo iba:te ibino iyaiya ida:da:li uliyanatamo godo mailo ega:walo kawokawopino mailo gito ikalamenaka.

⁶ Wiyasiya a nanitabokobi midipino Godoko ebe kapiyanomola, ebe aimano Nabiwila. Nanitabola, potele tobolo unu kawonomo ega:walo me opo kawonomo dosiyodiloliya, iyo, potele iyaiya inamabu ega:walo epo ega:walo uliyana bilibilinomo dosiyodiloliya, ebete ebe Elawodawama: eba eda:nalo ale ebe kowalagonama: ebema: ilukulionama:. Ega:walo aimano Kawodawa atumu ebe kapiyala, ebe Ya:su Kelisotela, ebene elawo magumudo iyaiya inamabu ega:walo epo ega:walo uliyana bilibilinomate awokalaiya, iyo, ale ebene nilakapo tanalodo igilolo ilukulionama:.

Nanitabokobi Midipi Magumulo Idite Ebene Ekawino Agowa Ukamidawama: Akoeda:la:

⁷ Wiyasiya me opo epo epetapi bilibilinomate Godokono nanitabo tanalo iyatawa:, ibi ida:da:lino uliyana amamatelapila. Ebema: ibi magumulo piyate ebe amamatelatele magumune Godotamo dolobila:oma:na:, ibi epetapiate tete geyageyadopolo ibino tepo magumuno mulo woki nanitabolo kodakodailamea:no, iba:te ida:da:li malagidilole tanalo samamo ebema: akatepama:na:. Numa:la:, ebako nanitabokobi

mididawate olowame baiamo tote, piyate ida:da:li amamateleno katene inamabu dupalomonaka, ebete ebe epono inamabu lawete da:penamene ebene tepo magumuno wokite ebe kuba osiyodilodawama: ebema: kegemene.

⁸ Wiyasiya nanitabo tanalo ebe ma kunula, ale inamabu idi denama: ebe inamabute a Godokono ololo apulo tuputupupima: a:ka:midia:mene. Ebema: nanitabola, nao inamabu bilibilinomo magumulo lumagite inamabu idi denamene ebe tanalodo kubadawama: a:keda:mene, ega:walo ebete inamabu idi nama: talenama: degemene, ebene naa: tanalodo ebete tuputupudawama: a:keda:mene.

⁹ Wiyasiya la:le inamabu bilibilinomo naoma: tutupima: eba eda:onalolo, la: nanisiwale! La: magumulo kebe lumagite ebene nanitabokobi midi magumulo kodakodalo utina:no, idawate ebene nao tanalodo ebe lumagino tepo magumuno mulo woki kubailamete ebene agowa ukamidadawama: akoeda:la:

¹⁰ Numa:la:, la: piyate Godokono tutu okoli tanalonomo diyatawawenama, la: magumulo idite katene inamabu kenama: ida:da:li idi amamateno motamo da:tomene, ebene ebete ebolo ebe uliyana amamateno inamabu eba nitalo, diyala, nanitabokobi mididawa idite ebene osiyodilo tanalo da:ba:puiamene. Ebema: ebe dawate ebene tepo magumuno mulo woki dopamo nanitabolo kodakodailamea:no, ebetamo beda: tanalote na:ka:pemaigamene? Iyo, ebete ebene tepo magumulo ebe katene inamabu nao tanalo kuba osiyodilo tanaloma: eba genalo, wiyasiya ebene namutudawa

ibamitilo gito denamene, ebete ebenu nanitabokobi midi tanalo ebo ka:kubaimene.

¹¹ Ebema: a:ma: potele a:ma: iyatawadawama: deka:mitana, a:ma:le a:imano iyatawa tanalamo a:imano nanitabokobi midi ekawi eba kunu gito ka:kubaima:ta! Numa:, Kelisote ebe ekawino mabuma: a:iya,

¹² ebema: nanitabokobi midipi magumulo piyate ibino tepo magumuno mulo woki dopamo kodakodailamea:no, a:ma:le a:imano tutu okoli iyatawa tanalodo ebako ekakino nanitabokobi midi tanalo da:kubailama:emene, ebe gabodo a:ma: iba:tamo kawo kubanomo eba osiyodilolo Kelisotamo atu kuba tanalo nanitabonomolo ebo ka:kosiyodiloma:ta.

¹³ Ebe mabuma: nale katene inamabu nao tanalodo naimano nanitabokobi midi ekawino agowa ukamidawama: deda:mo, ebe tanalo eba iyatawalo nale uwomua: tetelo katene inamabu walo a:kenanakomo, naimano ekawite na ibaminatenelo kuba osiyodilo tanalamo gakapoma:.

9

Ya:sukono Alibolepiate Ibino Woko Osiyodilo Tanaloma: Nanitabokobi Midipiagodone Wade-wade Walubi Tanalo Uwatema: Talena Puliyala

¹ Ebema: nale la: alateda:lemata, la: iyatawala:ka: nale aimano Kawodawa Ya:suko naimano balida:mo nanitabolo dumiyamo? Ega:walo la: iyatawala:ka: ebete ebenu sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya ebe wokopi magumulo na idima: eba eda:nalo, ebe woko

magumulo na tutudawama: deda:namo? Numa:la;, nale aimano Kawodawatamo dosiyodilonaimo, ebe woko magumune kebe wadewade da:ima:te kemaimiye la: ebe ebe epolata.

² Ebema: epetapiate na Ya:sukono nani alibolepi magumulo idima: ka:na:mia:no, la: wiyasiya naimano tanalo iyatawalata, iyo, la:le Kelisoko magumulo dilukula:wenama ebe tanalote na nani alibolepi magumulo idima: deda:namo ebe tanalo awokaliminako.

³ Ebene kebe tetelo epetapiate naimano wokono tanalo anagiyamidanamete kubama: degelanaka, nale naimano tuputupu osiyodilo tanalo awokalima: iba:tamo tabo ma kunu kiyawaonakomo,

⁴ na ega:walo piyate nago woko dosiyodilona ale kebe nanitabokobi midipi kowalubilina:ale, ale aimano woko wiyama: modoboa: tanalo idima: ibi kanalenakoa:. Wiyasiya numa:la;, aimano woko osiyodilo tanaloma: ale sosi epagodone bae modobolo kuwatema: talena kitana:!

⁵ Eiye! La: iyatawala:ka:, Kawodawa Ya:sukono alibolepi epetapi, iyo, ebeno ekaki ega:walo Pitako* atumu, iba:te woko magumulo ibino nanitabokobi midipi kamiyala:go eba wapata:lamenalo ibi bilibilinomate sosi epagodone walubi keba kunu kuwatanake, talena puliyala na ega:walo nago woko dosiyodilona ale atumu eba kunu

* **9:5:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Pitakono mailo idi ebe Kipasetela.

kowapata:lamenama:?

⁶ Wiyasiya diyala, la: epetapiate na ega:walo Banabasiko a netewapino tanaloma: ma kunu da:bemalagidilawenama, “Alibolepi magumulo ibi kapiyatamo talena bitana sosi epagodone walubi tanalo kuwatema:, iyo, modobola iba:te wiyasiya egege mani woko osiyodilo magumulo ibi a:ka:tuwa: ibino modoboa: tanalo nulaema:na:.”

⁷ Eiye! Nale la:imano daedale wokino tabo eba wiyalo ma kunu gemo, “Gabamanino gowelaopi magumulo ibi bilibilinomate ibino bae ega:walo woko wiya gabamaniagodone modobolo uwatenaka, a, nanitabola:ka:? Iyo, eba kunu kebe lumagite gala:ipi da:imi pali dopamo kosiyo-dilile tete bilibilinomo epetapilo ebe wadewade da:imi a:penaonako, ega:walo kebe dubute sipigoeogoeo ulamedawama: keda:nale ebenu ubi tetelo ebe inamabuno nono uwatenako.”

⁸ Ebema: la: na:kemalagidilawitama, na a:ka:tuwa: naimano wokino tanalamo kegemo me uli tabo? Ao, eba kunua:, mabu Godote ebenu Bukano totomu tabo ida:mo ebe atu tanalo a niyatuamena.

⁹ Iyo, Mosesete Godokono Totomu Tabo ebenu Bukamo eba akulolelo tabo idi ma kunu awokalimiya,† “Epate witi-laiso naono kikopu kuwatema: ibino kau-goeote ebe inamabu mikitaolelo woko iba:tamo dosiyodilomene,

† **9:9:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: Totomu Tabo 25.4 numiye. Me tabono magumu ma kunula, kau-goeote woko osiyodilo magumulo epo dowalubilimene, ebema: modobola iba:te ibino nilakapolo wade walubi tanalo kau-goeotamo atumu na:kiyatima:na:.

ebe tetelo iba:te ebe kau-goeono tabo ala:mo matuima: modoboa:, mabu ebete iba:tamo woko osiyodilo magumulo witi-laiso kikopu kapiyakapiya naoma: modobola, iyo, ebe nao inamabu ebe ebena wokono wiya da:pesola.” Ebema: la: me tabono magumu eba malagidilolo na nananiyala:, mabu keleka: Godote me totomu atamo dikaeamiya, ebena nilakapolo ebete kau-goeogoeo kawonomamo kemalagidilolenale o ebete epo kawonomamo kemalagidilolenale?

¹⁰ Nanitabola, ebete aimano igilo kawonomamo demalagidilolena, me tabo Bukamo ebema: akuloliya.

Iyo, ebete a ma kunu anaena, pali woko magumulo kebe lumagite damela maboelena inamabuamo woko dowagiliminako ega:walo kebe lumagite nao inamabu uwate woko dosiyodilonako, ibi netewapiate me atu wokino tanalago okoliona, iba:te ibino woko wiyama: nao inamabu magumune ibino apu kapimiya kuwatema:na:

¹¹ Numa:la:, pali osiyodilodawate damela magumamo kikopu keba kunu kamionakole, ale dopamo la: Kolini sosi epo magumulo woko eba kunu posiyodilima:. Ebema: ale kapiyakapiya tetelo la:godone walubi tanalo delawenakoma:, la: ebe tanalo aimano modobo woko wiyama: ba:kegelaema o pilo tanaloma: ba:kegelaema?

¹² Nanitabola, iyaiya wokopi epetapiate la:godone walubi delawenaka, ebe tanalote modoboma: neda:taleka:, la:le aimano woko osiyodilo tanaloma: a dowalubia:wenakoma, Godokono umi magumulo ebe tanalote atumu modobonomoma: ba:keda:na:. Wiyasiya

numa:la:, dopamo ale woko magumulo iyaiya modoboa: tanalo eba iyatawaonalo, la: magumulo lumagi idigodone walubi tanalo lawea:no aimano tepo magumu gito kodakodailamenakima:. Iyo, ale Kelisokono Wade Tabo piyatamo ka:kiyawaonakoma:, a ubia:nola iba:godone walubi tanalo idi eba lawelo ebe tanalote aimano woko odiyobo tanaloma: keda:ma:.

¹³ Ega:walo me tanalo idila. La: Yu epono tanalo iyatawala:ka:, ma kunu piyate Godoko Amamateno Iya Motolo woko dosiyodilona, iba:te ebe woko magumune ibino bae modobolo naon-aka? Iyo, piyate Godoko watidilono patapata unamo kalimagono inamabu elamo dalomonaka, ibi a:ka:tuwa: ibi kowalubilima: ebe kalimagono inamabu magumune katene apuapu uwatenaka.

¹⁴ Nanitabola, aimano Kawodawate ebe waloma:tapi atumu a:totomulateliya, ma kunu piyate ebeno Wade Tabo kiyawao woko dosiyodilona, modobola nanitabokobi midipi olowiopiate ibino modoboa: tanalo na:modoboilamelelamenakoma:na:.

Polote Wade Tabo Kiyawao Magumulo Godogodone Ebeno Wiya Laema: Da:kiyawaiya

¹⁵ Nale kebe tabo kegemo, ebe tabo nanitabola, ma kunu nale woko magumulo iyaiya modoboa: tanalo eba iyatawanalo, lumagi idigodone walubi tanalo lawea:no naimano tepo magumu gito kodakodaiminakimo. Wiyasiya nale me leta la:tamo eba osiyodilutalo, naimano woki kitana: me tetelo la:le naimano modoboa: tanalo idi uma:wete na walubini ebo kowagilima:ema:.

Eiye, na ubia:nola! Nale la:godone walubi tanalo idi kapiya lawea:no modobola na dopamo ka:emamo, mabu kebe tetelo nale idawagodone walubi tanalo lawe dowagilimo, nale naimano Kawodawa mabuma: damamanamo ebe tanalote nagodolo ebo kalatidimene!

¹⁶ Wiyasiya numa:la:, na Wade Tabo kiyawao mabuma: na a:ka:tuwa: na a:kowalogomo, mabu Kawodawate ebeno ubilo ebe woko natamo ikanamiya, nale naimano ubilo kelawiya:. Ebema: nale ebe woko iyabaiamo gito diyatimo, natamo da:pemaigamene ebe temeteme beda: kawonomola:ka:!

¹⁷ Iyo, ebe wokote naimano ubi tanalodo natamo na:pemaigiyataleka:, nale modobo woko wiya epagodone belawenakona:, wiyasiya Godote a:ka:tuwa: na nanidawa idima: eba ka:na:milo ebeno ubilo Wade Tabo kiyawao woko natamo ebo ikanamiya. Ebema: nale ebe kapiya kekalakalaima: woko eba osiyodilonalo

¹⁸ kebe wade wiya na:kelaemo? Naimano wiya ebe naimano tepo magumuno kalakala tanalola, iyo, ebe kalakalate woko osiyodilo tanalodo natamo pemaigana, mabu gabo bitana nale naimano iyaiya modoboa: tanaloma: epagodone wade tanalo idi lawea:no iba:tamo Wade Tabo wiya:no gito kiyawaonakomo.

¹⁹ Ebema: na opo lumagi idino matuomeo magumulo okolina:no Kelisoko magumulo tutudawama: eda:namo, wiyasiya nale Wade Tabo eba kiyawaonalo tabo olowiopi mabuma: na a:ka:tuwa: na ibi bilibilinomono wiya: woko-dawama: a:midinakomo, ibi bilibilinomo epetapi-

ate ebe tabo nanitabonomolo kelaema:

²⁰ Nanitabola, kebe tetelo nale naimano Yu epatamo Wade Tabo da:kiyawaonakomo, iba:te ebe tabo nanitabolo laema: nale ibino lumagi idimu bokolinamo. Iyo, Godote aimano ewoni-atamo dikalamiya iba:te ebe Totomu Tabo bilibili-nomamo tudila:oma: kawo tanalonomoma: eba gelanalo, ebema: ebe Totomu Tabamo nale atumu a:ka:tuduwatanakomo, iba:te Wade Tabo olowio tetelo odiyobo tanalo idi nagodolo umikapoma:

²¹ Ega:walo kebe tetelo nale Yua:piatamo Wade Tabo da:kiyawaonakomo, iba:te ebe tabo nanitabolo laema: nale ibino lumagi idimu atumu ba:kokolinamo. Iyo, naimano ewoniate Godogodone duwatiya nale ebe Totomu Tabo bilibilinomamo tuduwata:no, wiyasiya Kelisokono kapiya totomu magumulo okolinamo, mabu na ubia:nola Yua:piate Wade Tabo olowio tetelo odiyobo tanalo idi nagodolo uima:

²² Ebema: numa:la:, piyate nanitabokobi midi magumulo kodakodalo kelamota:ona:, nale iba:tamo Wade Tabo da:kiyawaonakomo, iba:te ebe tabo laema: nale ibino osiyodilole tanalamo tuduwatate ibi keba kunula:ka: na a:ka:tuwa: na ebako lumagima: ba:midinakomo. Iyo, eba kunu nale iyaiya gabo epetapido iyaiya epo epetapi keba kunula:ka: ebako dawama: beda:nanakomo, mabu na ubila iba:te Wade Tabo olowio tetelo odiyobo tanalo idi nagodolo umia:no ibi epetapiate tabo nanitabonomolo ebo kelaema:

²³ Nanitabola, na Wade Tabo kiyawao mabuma: ebe iyaiya tanalo bilibilinomo osiyodilolenakomo, nale ebe woko osiyodilo

magumulo uwomua: teteno wadewade walubi tanalo Godogodone kuwatema:

²⁴ La: iyatawalata, sukulu gudino kalakala egelalo ibi bilibilinomate elawamo eba puila:olo, ibi magumulo kapiyanomote sukulu watodawagodone wade wiya kelaemene. Ebema: la: Godokono tanaloma: woko eba osiyodilonalo, modobola la: eba kunu elawonomoma: neda:iyala: la:le ebegodone wade wiya ka:nelawa:ema:

²⁵ Ega:walo me uli tabo idila. Bolamo kalakalaopiate taneba idino wato kikopu laema: ubi eba iyatilo, kawo egela pea:no dopamo ibi bilibilinomate ibino ape na:kodakodailamenaka, iyo, ibi ubila wato kikopu lawe magumulo epate ibi kowalogolema:. Ebema: numa:la:, iba:te delaema:na: ebe kalakalate tete da:pesolo itanate ebo kolopoligomene, wiyasiya ale Godokono woko osiyodilo magumulo kebe wade wiya laema: ubi diyatinama:, ebe tanalo iyanomola mabu ebe tanalono kalakalate uwomua: tetelo agodolo a:kolopoligonamene.

²⁶ Ebe mabuma: sukulu gudino kalakala egelalo ibi magumulo idite dopo lumagima: keda:ma: elawamo keba kunu ka:puliganakole, na woko osiyodilo magumulo elawamo eba kunu osiyodilonakomo, ega:walo gowelao magumulo dubu idite eba:go da:gowelana ebe lumagi idi kubanomamo keba kunu kanagaliminakole, na gowelao magumulo eba kunu kowagelenamo wato kikopu kelaema:

²⁷ Iyo, bolamo kalakalaopiate kateneno ubi tanalamo tudila:oa:no ibino ape keba

kunu ka:kodakodailamenake, nanitabokobi
 midi magumulo na eba kunu okolinamo.
 Ebema: nanitabola, nale Wade Tabo piyatamo
 ka:kiyawaonakomo, ibi epetapiate nanitabokobi
 midi magumulo wato kikopu delaema:na:, na
 ubia:nola ibi magumulo na kapiyate wade wiya
 lawea:noma: eda:ma:.

10

*Yu Epono Ewoniatamo Bulu Opolo Demaimiya
 Polote Ebe Tanaloma: Da:kiyawaiya*

¹ Ebema: naimano nanitabokobi midipi
 ekakiala:, kebe tanalate a Yu epono ewoniatamo
 kemaimiye, na ubila la: ebe tanalo wadenomamo
 kemalagidiloilametama:. Iba:te Isipiti temeteme
 opone demaimiya, ebe tetelo Kawodawa Godote
 ebenu tema magumudo ibi dopolamenaki
 ibi bilibilinomo ebo itakeamidalenaki, ebene
 ibi bilibilinomate ebenu walubi tanalodo
 Kalimakalima Kewa: Kolomo apuamo modobolo
 na:iwaliya.

² Ebema: ale me tete epono Kelisoko waloma:ta
 tanalo kawokalima: ibi obamo keba kunu
 kowaduba:midaolenakoma:, eba kunu aimano
 ewoniate Godokono wokodawa Moseseko eba
 waloma:tanalo, Godote ibi bilibilinomo ebenu
 tema magumamo ega:walo kolomo magumamo
 ebo waduba:midaoliya.

³ Ebene iba:te bulu opolo eba wapata:lamenalo,
 Godote anoano tanalodo iba:tamo dikalamenaki
 ibi bilibilinomate ebe bae ebo naonakiya,

⁴ ega:walo ebete anoano tanalo idido nokola
 magumune dikalamenaki, ibi bilibilinomate ebe
 obo atumu a:ka:nionakiya, ebema: ebe nokola

ebe ulila, ebe Kelisotela, kebe Kawodawate iba:go depata:nami me ebe dawala.

⁵ Wiyasiya numa:la:, iba:te Godokono iyaiya wadewade walubi eba ulamenalo, epetapi bilinomate ebe nanitabokobi ka:midiya:, ebema: ebete iba:tamo dowate ibi danakapulamiya, ibino a:ela apa:te bulu opolo iyaiya ebo polam-ota:oniya.

⁶ Ebema: Godoko ubila ale ebe tanalodo wade woki ma kunu kelaema:, Yu epono ewoniate kuba tanalo kosiyodilolema: ibino tepo magumuno ubi kawonomamo keba kunu kalomonaki, ale eba kunu eda:oma: modoboa:.

⁷ Ebene tete idilo ibi epetapiate ida:da:li idino soliyomu dosiyodiliya, Godokono Buka tabote ebe tanalo ma kunu awokalimina, “Epate soliyomu eba osiyodilutalo, bae kawonomamo naote, da:imi obo elawonomo niote, ilipo mae tanalo ebo osiyodiliya.” Eiye! Ibi ida:da:li amamalatelepima: keba kunu keda:iye, la: eba kunu eda:oma: talenala!*

⁸ Ebene tete idilo ibi epetapiate buwelemele ega:walo koi pilo tanalo, kamiyale ega:walo dubu pilo tanalo, ebako kawokawo kuba osiyodilole dowagilimiya, ebema: kapiya egela tetelo 23 taoseni epate gito a:elaiya. Eiye! Ale ebako kuba osiyodilole magumamo nopila:oma: modoboa:!

* **10:7:** Buka ka:la:mioledawa, a:ma: ubi diyata:emene ebe oino iyaiya tanalo wadenomamo iyatawama:, modobola a:ma:le 1 Kolini 10.7 buka apuno tanaloma: Maimi 32.1-6 numiye, ega:walo 10.8 buka apuno tanaloma: Nabas Ka:la:miole 25.1-9 numiye, ega:walo 10.9 buka apuno tanaloma: Nabas Ka:la:miole 21.5-6 numiye, ega:walo 10.10 buka apuno tanaloma: Nabas Ka:la:miole 16.41-50 numiye.

⁹ Ebene tete idilo ibi epetapiate Kawodawa Godoko ebe wabudiya, iyo, ebete ibino daedale wokino tanalamo tuduwata:no ebe mabuma: iba:te ebena osiyodilo tanalo kubama: degeliya, ebema: bu kaluate ibi eba alolelo ibi bilibilinamate gito a:elaiya. Eiye! Ale ebako kuba tabamo aimano Kawodawa wabudima: modoboa:!

¹⁰ Ebene tete idilo ibi epetapiate ubia: tabo Godokono wokopiatamo degeliya, ebema: Godokono A:e Nopodawate ibi ebo anakapulamiya. Eiye! Ale ebako ubia: tabo gela wagilima: modoboa:!

¹¹ Numa:la:, Godote ebena ubi tanalo dopamo iyatiya, epetapiate ebe tanalo bilibilinomo eba iyatawaolo iba:te wadewade woki kuwatema:, ebena ebete a mabuma: ebe tanalo ebena Bukamo akuloliya, ale ebe atu kuba osiyodilole magumamo gudikapoma:. Nanitabola, a piyate me tetelo dilukulionama:, me opono uwomu tetete atamo ebe netatali,

¹² ebema: potele ma kunu demalagidilona, “Na naimano elawamo modobolo utinamo,” ebe nanisiwale! Diyala, tete tatalila ebete kuba osiyodilo magumamo da:ba:negamene.

Saitanakono Kuba Gabamo Wabuga:ta Magumulo Godote Nanitabokobi Midipiatamo Modobo Elawo Dikalamenako

¹³ Nanitabola, Saitanate iyaiya kuba gabamo wabuga:ta tanalo a:ma:tamo dowadaenako, ebete ebako atu iyaiya tanalo me opo epo bilibilinomatamo ikalamenako. Wiyasiya kalakala kawonomola, Godote a:ma: kowalubitama: nanidawama: eda:na. Ebe

mabuma: a:imano nanitabokobi midi elawote keba kunu kitanale, ebete ebe tanalo eba iyatawanalo Saitanako ebo kodiyo bomene, ebete a:imano elawo dodolina ebako kuba gabamo wabuga:ta tanalo kawonomo idi a:ma:tamo kadaema:. Ega:walo ebe atu tetelo Godote a:ma: gabo kiyatuima:ta, a:ma:le Saitanakono kuba gabamo wabuga:ta tanalone keba kunu nakalaula:emene a:ma:le nanitabokobi midi magumulo kodakodalo kuta:wenama:.

Nanitabokobi Midipiate Ida-da:li Amamalatele Tanalo Magumune Alautioma: Polote Degiya

¹⁴ Ebema: naimano wadewade namutupiala:, modobola la:le iyaiya ida:da:lino uliyana amamalatele tanalo kuba nibote maigama: gelalo ebe osiyodilole magumune nalautionakiyala:.

¹⁵ Numa:la:, la: piyate naimano tabo dolowiawitama, nale naimano tepo magumuno wokilo la: wadewade wokiagopima: midilitamata, ebema: modobola la: me naimano tabo wadenomamo nanagiyamidala:.

¹⁶ Ya:suko malagidilo bae na tanalo osiyodilo tetelo ale kebe kalilino tanaloma: Godotamo kalakala tabo kadipatenakoma:, ebe kalili ebe Kelisokono kalima kalilila, ebema: nanitabola, ale kapimiya eba niolo a eba:go kapiyama: ebo eda:onakoma:. Ega:walo ale ebe kemalagidilonama: kebe bae kowakamionakoma:, ebe bae ebe ebeno apela, ebema: ale kapimiya eba naolo a Kelisago atumu kapiyama: ebo keda:onakoma:.

¹⁷ Numa:la:, ale ebe bae wakamioa:no dopamo kapiya baete itananako, ebema: ebe tanalo ebe a

nanitabokobi midipino tanalo awokalimino ulila, iyo, a bilibilinomate Kelisokono kapiya apema: eba eda:onalo, ale kapiya bae kapimiya ebema: naonakoma:

¹⁸ Nanitabola, a Isalaela epono kalimagono inamabu Godotamo ikameo tanalo atumu eba kunula, ebema: modobola la:le ebe tanalo nemalagidilala:. Iba:te ebe inamabu Godoko waidilono patapata unamo alomoa:no, dopamo iba:te mokoletе ibinoma: katene apuapu balamo alomonaka, ebene iba:te Godoko amamate tetelo eba:go kapiyama: eba eda:olo katene kapimiya ebo naonaka.

¹⁹ Ebema: na ubila ale ida:da:li uliyanano amamalatele tanalo walo ka:kemalagidiliye. Mabu keleka: nale la: ebe tanalo magumune alautioma: danaletima? Ebe ida:da:lino elawote nanitabolo ba:kitanale, ega:walo amamalatelepiate iba:tamo kebe inamabu kikalamenake ebe inamabuate talena magumulo nanitabolo ba:ka:pola:nale?

²⁰ Ao, naimano tabono magumu eba kunua:! Nanitabo tanalo ebe ma kunula, ida:da:li amamalatelepiate ibino kalimagono inamabu Godotamo kikameonakoa:, iba:te wiyasiya ida:da:lino a:da: elemasigi uliyanatamo ikalamolenaka. Ebe mabuma: na ubia:nola la: nanitabokobi midipiate la:imano osiyodilole magumulo ebako kuba uliyanago kapiyama: keda:wenama:!

²¹ Eiye! La:le egela idilo Ya:suko malagidilo kalila:mo niawete, egela idilo kuba uliyana malagidilole kalila:mo da:ka:niaema, ebe tanalo modoboa:! Iyo, la:le egela idilo Ya:suko malagidilo bae eba:go nawete, egela idilo kuba

uliyana malagidilolelo iba:go bae da:kenaema,
ebe tanalo atumu modoboa:!

²² Ebema: a nanisiwale! Ale ida:da:li
amamalatelepino osiyodilole tanalamo
a:ka:nopila:oma:, mabu a ubia:nola aimano
Kawodawate ebe tanaloma: atamo dowama:.
Ega:walo ale daedale wokilo ma kunu
a:kemalagidiloma:, aimano elawote ebeno
elawago ka:modobomene.

*Nanitabokobi Mididawate Ebe A:ka:tuwa: Ebe
Kapiya Kowalubima: Woki Akoiyata:la:*

²³ Ebema: me tanalo idila. La: epetapiate ma
kunu negelanamata, “Apa:mo osiyodilole tanalo
bilibilinomo magumulo tanalo idi kosiyodiloma:
talena nanitabolo kitana:.”

Ebema: nale tabo eba wiyalo negemo, “Iyo,
lumagite Kelisoko magumulo tutudawama:
eba eda:nalo, talena ebetamo nanitabolo
kitana: tanalo idi kosiyodiloma:. Wiyasiya
numa:la:, apa:mo osiyodilole tanalo bilibilinomo
magumulo osiyodilole tanalo epetapiate
aimano nanitabokobi midi magumulo
a a:kowalubima:na:, iyo, a sosi epate
ebe osiyodilole tanalago eba ilukulinalo
wadenomamo akapepeoma:.

²⁴ Ebema: la: magumulo idite woki akoiyata:la:
ebe a:ka:tuwa: ebe kapiya kowalubima:, wiyasiya
modobola ebete epetapino nanitabokobi midi
magumulo ibi kowalubilima: ibino iyaiya tanalo
dopamo nemalagidilolenakomene.”

²⁵ Nanitabola, a:ma: olowame baiamo toawete,
piyate ida:da:li amamalateleno katene inamabu
dapalomonaka, ebe epono inamabu uwata:wete

denaemene, talena puliyala. Iyo, a:imano tepo magumuno mulo wokino tanalate a:imano nao tanalo idima: a:ma: kubadawama: ka:ima: mod-
 oboa;

²⁶ mabu Godokono Bukalo tabote ma kunu itana, “Me opo kawonomo ebe aimano Kawodawanola, ebema: me opono inamabu bilibili-nomate ebenoma: eda:ona.”

²⁷ Ebema: kebe tetelo nanitabokobi midia: namutudawa idite a:ma: eba:go bae naoma: danatamene, a:ma: ubi kiyata:emene, kuba:, a:ma:le eba:go toawete ebete bae nao tetelo a:ma:tamo kebe inamabu kikametamene, modobola a:ma: ebe inamabu kalakalago gito neniye, iyo, a:ma:le tepo magumuno mulo wokino tanalodo ida:da:li amamateleno kateneno tanaloma: woki bilibilima: akoeda:la.

²⁸⁻³¹ Ebema: numa:, naimano tanalo ma kunula. Na Kelisoko magumulo tutudawama: eba eda:nalo, naimano tepo magumuno mulo wokite osiyodilo tanalo idima: na kubadawama: ka:na:mia:no, idawano mulo wokino tanalate naimano tutu okoli tanalo matuomeoma: a:ka:modobomene. Iyo, nale bae nao tanalo idima: Godotamo kalakala tabo adipatelo ebena kalakalago denamo, ebe tetelo potele na:ka:modobomene na kuba osiyodilodawama: ka:na:ima:? Eiye, lumagi puliyala, ka:luta:! Ebema: a nanitabokobi midipino osiyodilole tanaloma: me naimano kawo iyatulame tabola, a:imano bae nao magumulo, ega:walo a:imano obo nio magumulo, ega:walo a:imano iyaiya osiyodilole tanalo epetapi bilibilinomo magumulo, modobola a:ma: ebe tanalo

bilibilinomamo Godoko nowalagonakiye.

Wiyasiya me tanalo idila. Kebe tetelo idawate a:ma: ma kunu danatamene, “Me katene ebe ida:da:li amamateleno inamabula, ale a:kenaoma!” a:ma: ebe nilakapolo malagidilawete ebeno tepo magumuno mulo wokino tanalamo na:tuduwatiye. Iyo, a:imano tepo magumuno wokite ebe katene nama: modoboma: gena, wiyasiya a:imano namutudawano tanaloma: a:ma: a:kenaemene.

³² Ebema: a:imano osiyodilole tanalo bilibilinomamo lumagi idino agowa ukamidawama: akoeda:la:, iyo, piyate Godokono sosi epoma: deda:ona, ega:walo piyate Yu epo ega:walo Yua:pi magumulo nanitabokobi midia:pima: deda:ona, ibi bilibilinomo magumulo idite a:imano osiyodilole tanaloma: kuba osiyodilo magumamo gama: modoboa:

³³ Nanitabola, na a:ka:tuwa: na kapiya kowalubima: malagidiloa:no, naimano ubi tanalo ma kunu iyatinamo, nale naimano osiyodilole tanalo bilibilinomamo epo bilibilinomo dowalubilinakomo, ibi eba kalakalailamenalo iba:te Godogodone ibino igilo mula: tanalo walone ebo kelaema:na:. Ebema: nanitabokobi mididawa, naimano ubi tanalote epetapiatamo keba kunu kitanale, modobola a:imano ubi tanalote iba:tamo atumu eba kunu na:kitananakomene.

11

¹ Iyo, modobola la: nanitabokobi midipi bilibilinomono osiyodilole tanalo magumulo la:le

na nibaminatena:la; nale Kelisoko keba kunu kibamitinamo eba kunu.

Polote Kolini Sosi Kamiyaleno Osiyodilo Tanalo Idima: Da:kiyawaiya

² Ebema: nale la: moiolemata, mabu la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo la:le na eba malagidilonelo, nale la: dopo sosino* osiyodilole tanalo keba kunu kiyatulametanakima, la: ebe tanalamo nanitabonomolo eba kunu tudila:onamata.

³ Wiyasiya na ubila me tetelo oli tanalo idi la: kiyatulametama; ma kunu Godote Kelisokono watodawama: keba kunu keda:nale, Kelisote nanitabokobi midipi dubuno watodawama: eba kunu keda:na, ebene nanitabokobi midi dubute ebene kamiyaleno watodawama: atumu keda:na.

⁴ Ebema: la: magumulo dubu idite Godotamo towetowe tabo ge tetelo o ebete Godokono woki awokalimi tetelo ebene wato kalikamo da:mula:mene, ebe osiyodilo tanalo ebe ebene watodawa Kelisotamo ilipo ikame tanalo keba kunula:ka: eba kunula.

⁵⁻⁶ Wiyasiya la: magumulo kamiyale idite ebene wato kalikamo mula:no Godotamo towetowe tabo degemene o ebete Godokono woki sosi epatamo dawokalimene, ebe osiyodilo tanalo ebe ebene awitamamo ilipo ikame tanalola, mabu ebene awi ebe ebene watodawala.

Numa:la; la: epono tanalo ma kunula, dubu idite ebene kamiyaleno kawo kubanomono

* **11:2:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: me tanalo niyatawa, Ya:sute a:e magumune maigate Unu Duliyomolamo dodoliya, ebe tetelo Yu epono Yudiya opolo kebe sosite ke-maigiyale ebe sosi ebe dopo sosila.

tanaloma: ebenu eke a:gumi tanalamo ilipo ebetamo kikaemene, ebema: la: magumulo kamiyale idite ebenu wato kalikamo mula:no ilipoa:noma: deda:mene, modobola ebete ilipo nelaemene, kamiyaleno awite eke a:gumi tanalamo ebetamo ilipo keba kunu kikamenakole eba kunu! Iyo, la: iyatawalata, eke a:gumi tanalo ega:walo eke otole tanalo ebe kamiyala:tamo ilipo ikalame tanalola, ebema: modobola iba:te ibino wato kalikamo na:mula:lenakoma:na:

⁷ Wiyasiya dubuno tanalo iyanomola, ebete ebenu wato kalikamo mula:noma: deda:mene ilipo tanalote a:kitanamene. Numa:la:, Godote dopo dubu ebenu ololamo osiyodiliya, ebema: me tetelo dubu bilibilinomate ebe ololamo eba ilukulionalo Godokono wade mulo okoli igilono tanalo ebo awokaliminaka. Wiyasiya dubuno wade mulo okoli igilono tanalo kamiyala:te awokaliminaka,

⁸ mabu Godote dopo dubu ega:walo kamiyale eba osiyodilolelo, ebete dubuno igilo kamiyale-godone kelawiya:, ao, ebete wiyasiya kamiyaleno igilo dubugodone lawiya.

⁹ Ega:walo numa:la:, Godote ebe a:ka:tuwa: ebe kekalakalaima: dopo dubu osiyodiliya, wiyasiya ebete ebe dubu kekalakalaima: dopo kamiyale ako-osiyodiliya.

¹⁰ Ebema: la: magumulo kamiyala:te ibino wato kalikamo na:mula:lenakoma:na:, mabu Godote ebenu Uliyanano elawo iba:tamo dikalami, ibino wato mula:le tanalote ebe tanalo wadenomamo kawokalimene. Iyo, ebe tanalodo Unu Duliyy-omolono nopopiate me tanalo kiyatawaoma:na:,

dubate Godokono wade mulo okoli igilono tanalo keba kunu kawokaliminake, talena puliyala nanitabokobi midipi kamiyala:te ebe atu wade mulo okoli igilono tanalo eba kunu atumu kawokalima:

¹¹ Wiyasiya me tanalo idi akododomatiala: A nanitabokobi midipi magumulo kamiyala:te dubuno tanaloma: akogelala:, “Ale iba:godolo walubi tanalo idi kuminakoa:,” ega:walo dubate atumu kamiyaleno tanaloma: ebako daedale wokino tabo akokiyawaoala: Ao, eba kunua:, mabu ale aimano Kawodawa magumulo eba ilukulinalo dubu bilibilinomate kamiyala:godolo walubi tanalo ulamenaka, ega:walo atumu kamiyale bilibilinomate dubagodone walubi tanalo a:kuwatanaka.

¹² Numa:la:, Godokono osiyodilo tanalodo dopo kamiyaletе dubugodone pawokaliya, ebene me tetelo ebene walubi tanalodo dubu bilibilinomate kamiyale magumune awokalaonaka, iyo, iyaiya epo ega:walo inamabu bilibilinomate ebene ubi tanalo kapiyado ebema: maimionaka.

¹³ Ebema: modobola la: a:ka:tuwa: la:imano wokiamo nemalagidilala:, la: magumulo kamiyale idite ebene wato kalikamo mula:no Godotamo towetowe tabo degemene, ebe tanalo modobola:ka: o modoboa:noma: ba:keda:mene?

¹⁴⁻¹⁵ Numa:la:, Godote kebe epo ebene ubilo dosiyodiloliya, ebe iyaiya epo magumulo epetapi bilibilinomate ibino tepo magumuno wokilo negelana, dubu idite gubaguba eka:go dokolina ebe tanalo ebe kuba ilipo tanalola, wiyasiya kamiyale idite gubaguba eka:go dokolina ebe tanalo ebe agalu kamiyalema: midi tanalola.

Ebema: modobola la: ebe tanalone niyatawala:, Godote kamiyala:tamo ibino gubaguba eke ikalamiya ebe eka:te ibino wato mula:leno inamabuma: keda:onama:.

¹⁶ Ebene la: magumulo idite me tanaloma: nago apaminateuima: dowagelemene, naimano uwomu tabo ebetamo ma kunu itana, la:imano opo kawonomolo piyate Godokono sosi epoma: deda:ona, ibi bilibilinomate ago woki kapiyama: eba eda:onalo kamiyaleno tanaloma: eba kunu iyatulamenaka.

*Polote Ya:suko Malagidilo Bae Nao Tanaloma:
Da:kiyawaiya*

¹⁷ Ebema: nale ebe tanalo atepate nale iyaiya tanalo epetapi la: diyatulametama, ebe tanalo magumulo nale la: a:kemoioletama, mabu kebe tetelo la: daladabuta:wenakoma, la: la:imano osiyodilole tanalomo epetapino nanitabokobi midi magumulo ibi walubilia:no ibi gito kubail-amenakomata.

¹⁸ Ebene dopo tanalo ma kunula, epetapiate na ananiya, la: sosi epate daladabuta:wenakoma la: magumulo iyaiya anagiyamida tanalo ba:pola:lamenata. Ebema: ibino tabo gela magumulo nale tabo epetapi nanitabokobi a:midilimo,

¹⁹ mabu diyala, ebako anagiyamida tanalate Godokono ubilo demaimiya, la: magumulo piyate ebeno ubi tanalomo nanitabolo da:tudila:wenama, la:le ebeno iyanomo tuputupu okoli magumulo eba lamota:onalo, epetapiate ebe wade okoli tanalo dumilametamene

iba:te ibino kuba osiyodilole tanalo ebo kiyatawaoma:na:.

20-21 Wiyasiya numa:la:, la: epetapino kuba osiyodilo tanalo ma kunula. La: daladabuta:wenakoma, la:le Kawodawa Ya:suko malagidilo bae nao tetelo ebe nanitabolo kemalagidilawena:. Iyo, Ya:suko malagidilo bae nao tetete pea:no, dopamo la:imano soliyomu bae nao magumulo† epetapiate epetapi malagidilolea:no ibi kemakopela:wenakoa:, ebene la: epetapi a:ka:tuwa: la:imano bae gawagawalo eba naolo epetapiatamo nilakapolo kalabaolama:wenakoa:. Ebema: nanitabola, la:imano osiyodilo magumulo epetapiate soliyomu bae kawonomamo eba naolo wiyasiya epetapi baete nanitabolo ka:ugulamolenakoa:, epetapiate elawo da:imi obo kawonomamo nio magumulo daedalema: eba eda:olo wiyasiya epetapi nemaliolenaka.

22 Eiye! Mabu keleka: la:le Godokono sosi epo magumulo epetapi dologala epoma: da:midila:wenakoma? Ega:walo mabu keleka: la:le nigologolopi walubilia:no iba:tamo ilipo dikalama:wenakoma? La:imano woki ba:kitanale, nale me osiyodilo tanaloma: la: demoioletama? Ao, moiole tabo nagodolo

† **11:20-21:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: Kolini sosi epono osiyodilo tanalo ma kunu niyatawa, iba:te Godoko amamate egelalo daladabutinatiya, dopamo iba:te ibino iyaiya kapiya alailame taneba magumulo soliyomu bae naonakiya, ebene walo-gabo apune iba:te Ya:suko malagidilo bae nao tanalo ebo osiyodilonakiya. Ebema: iba:te soliyomu bae nao tetelo kebe kuba tanalo kosiyodilolenaki, Polote ebe tanaloma: me tabo kiyawaiya.

kitana! Me kapiya tabo la:tamo kiyawaomo, la:le la:imano ekakiatamo nilakapo awokalima: ubia:noma: deda:ema, la:le sosino aladabuti tanalamo akopelama:la:. Modobola la: wiyasiya la: a:ka:tuwa: la:imano iyaiya motolo bae nenaonakiyala:.

²³ Numa:la:, nale Kawodawa Ya:sugodone delawiyamo, ebe atu tanalo dopamo la: ma kunu iyatulaimata, ebenu namutudawa idite ebe ebenu anakapumpino kotamo diyatini, ebe idokolo ebete bae lawenate,

²⁴ Godotamo kalakala tabo genate, eba wakamionalo ebe waloma:tapiatamo negeni, “Me naimano apela, la: mabuma: Godotamo ikaemo. La:le na malagidilonelo me tanalo nosiyodilonakiyala:.”

²⁵ Ebene bae nao tanalo dolopoligoni, ebete kalili walo kelawenate na:kegeni, “Me kalili ebe Godote epago milolo kilukulinama: oli nopo diyatiya me ebe tanalola, iyo, naimano kalimate ebe nopo kodakodaimina. Kebe tetelo la:le da:niawenakoma, modobola na malagidilonelo nosiyodilonakiyala:.”

²⁶ Ebema: numa:la:, Kawodawate me opamo walo pea:no, kebe iyaiya tetelo la:le ebe malagidilo bae denawenakoma ega:walo ebenu kalima kalili da:niawenakoma, ebe netewa tanalodo la: Ya:sukono a:e tanalo bawokaliminakomata.

²⁷ Ebe mabuma: kebe lumagite ebenu tepo magumuno wokilo Kawodawa Ya:suko nanitabolo amamatea:no ebe malagidilo bae denamene ega:walo ebenu kalima kalili

da:nimene, ebe tanalodo ebete Kawodawano apeno talena ega:walo kalimano talena wakalamite kawo kubanomo kosiyodilomene.

²⁸ Ebema: lumagite Ya:suko malagidilo bae na:no ega:walo ebete ebena kalima kaliline nia:no, modobola ebete dopamo ebena tepo magumuno tanalo wadenomamo nanagiyamidamene,

²⁹ mabu kebe dawate Ya:sukono apeno tanalono magumu wadenomamo malagidiloa:no ebe malagidilo bae gito denamene, ega:walo ebena kalima kaliline gito da:ka:nimene, ebe dawano tanalo Godote kubama: kegemene, iyo, ebetamo kuba wiya kikaemene.

³⁰ Me mabuma: apeno temeteme tanalate la: epetapi bilibinomagodolo ba:pola:na, ega:walo gabugabute atumu la: eba ulamenalo la: magumulo epetapiate gito a:elaiya.

³¹ Wiyasiya numa:la:, a a:ka:tuwa: aimano tanalo dopamo modobolo danagilamenakoma:, ebema: aimano Kawodawate aimano tanalo anagiyamidaeame tetelo aimano osiyodilo tanalo idima: a kubakubapima: a:kegeamene.

³² Nanitabola, kebe tetelo ebete a anagiyamidae magumulo kuba wiya dikaeaemene, ebena ubi tanalo atamo ma kunu itananako, ebete a me tetelo temeteme tanalamo tuputupulo kilukulinama: diyatuamenako, walone tetelo me opo epate ibino uwomua: teteno kuba wiya eba uwatelo, a wiyasiya kuba wiya a:kelaema:.

³³ Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la:le soliyomu bae ega:walo Ya:suko malagidilo bae nao tanaloma:

daladabuta:wenakoma, modobola la: nao wagilimia:no epo bilibilinomono pelame tanalo nemakopelenakiyala:.

³⁴ Ega:walo la: magumulo bae kapete kebe lumagi kawiya duimene, modobola ebete ebene motolo bae da:peso dopamo nate ebene sosino aladabuti tanalomo na:pemene, mabu ebako osiyodilo tanalodo kuba wiyate Godogodone la: sosi epatamo a:ka:pemene. Ebema: kalakala kawonomola, me tetelo me kapiyakapiya tanaloma: nale la: wadenomamo analemata, wiyasiya la:imano osiyodilole tanalo epetapima: kebe tabo kolowimo, nale da:pemo ebe tanalo atumu ebo ka:pa:tuputupuilaemamo.

12

Nanitabokobi Midipiate Godokono Woko Kosiyodilonama: Ebene Uliyanate Nilakapolo Iba:tamo Iyaiya Elawo Dikalamenako

¹ Ebema: la:le tanalo idima: na danana:ima, ebe tanalo a nanitabokobi midipiate Godokono woko kosiyodilonama: ebene Uliyanate nilakapolo atamo iyaiya elawo dikaeamenako, ebe tanalate keba kunu ka:pola:nale. Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, na ubia:nola la: ebe gito ikalame tanaloma: iyatawa:pima: eda:oma:.

² La: iyatawalata, dopamo la: nanitabokobi midia:pima: eba eda:onalo, ida:da:li amamalatele magumulo a:da: elemasigi uliyanate iyaiya gabo epetapido la: ebo magatalenakiyata, wiyasiya ebe ida:da:liagodolo nanitabo igilote itana:no iba:te la: kowalubilitanamia:.

³ Ebema: na ubila la: me tanalo niyatawala:, Godokono Uliyanate lumagi idigodolo dokolina, ebete a:ka:modobomene kuba tabo ma kunu gema:, “Ya:suko kuba dawama: eba eda:nalo Godote ebe Saitanakono Ela Opamo keba:idilomene!” Ega:walo la:le lumagi idino tabo ma kunu dolowiaema, “Ya:suko ebe Kawodawala!” la: ebo kiyatawaomamota, Godokono Uliyanate ebe magumulo bokolina, mabu ebete ebe lumagi magumulo okolina:notaleka: ebete ebe nani tabo gema: a:ka:modobona:.

⁴ Ebema: numa:la:, Godokono Uliyana ebe kapiyala, wiyasiya nanitabokobi midipi bilibili-nomoma: eba eda:onalo, ebete iba:tamo iyaiya elawo dikalamenako ebe iyanomo elawo tanalate iyaiya ba:pola:na.

⁵ Ega:walo Kawodawa Ya:suko ebe kapiyala, wiyasiya nanitabokobi midipiate ebene tanaloma: dosiyodilona ebe wokono tanalate iyaiya ba:pola:na.

⁶ Ebene Godoko atumu ebe kapiyala, wiyasiya ebete nanitabokobi midipiatamo wadewade woki dikalamenako, ebe wokino tanalate atumu iyaiya ba:ka:pola:na iba:te ebene iyaiya woko kosiyodilonama:.

⁷ Nanitabola, Godokono Uliyanate nanitabokobi midipi bilibilinomo magumulo bokolina, ebema: iba:te ebe tanalo eba iyatawaolo kapimiya kapepeoma: ebete ebene iyaiya elawo ikalame tanalomo ebene tanalo iba:godolo awokaliminako.

⁸ Ma kunu Godokono Uliyanate lumagi iditamo

iyanomo elawo gito ikamenako epetapiatamo mulo wokino tabo ka:kiyawaoma; ega:walo ebe atu Uliyanate lumagi iditamo iyanomo elawo gito kikamenako wade iyatawa tanalo kawokalima:

⁹ Ebene ebe Uliyanate lumagi iditamo iyanomo elawo gito ikamenako ebenu nanitabokobi midi tanalo Kelisotamo kawonomamo kiyatima; ega:walo ebete lumagi iditamo iyanomo elawo gito kikamenako temetema:gopi wadekobi ka:midilima:

¹⁰ Iyo, ebe atu Uliyanate epo epetapiatamo ebenu iyanomo elawo nilakapolo iyaiya ikalamolenako, ibi magumulo idite anoano tanalo kosiyodilolenakoma; idite Godokono tepo magumuno woki kawokaliminakoma; idite kuba uliyanano osiyodilole tanalo ega:walo Godokono Uliyanano osiyodilole tanalo wadenomamo kanagilamelelamenakoma; idite Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo ka:kiyawaonakoma; ega:walo idite ebako iyaiya tabono magumu olowiopiatamo kawokalilamenakoma:

¹¹ Ebema: numa:la; ebe gito ikalame tanalo bilibilinomate Elawodawa kapiyanomodo pemaimionaka, ebe Godokono Uliyanala, iyo, ebenu ubilo ebete nanitabokobi midipi bilibilinomatamo ebenu iyaiya elawo eba kunu ikalamolenako.

Nanitabokobi Midipiate Kelisokono Ape Kapiyama: Eba Eda:onalo Ebe Apeno Iyaiya Apuapuate Iyaiya Woko Osiyodilolena

¹² Nanitabola, lumagi idino ape kapiyanomola, wiyasiya iyaiya woko kosiyodilolena: iyaiya

ape apuapuate ba:pola:mena. Ebema: eba kunu Kelisokono kapiya ape magumulo apeno iyaiya apuapuate ba:pola:mena,

¹³ ebe iyaiya apuapu ebe a nanitabokobi midipila. Numa:la:, a magumulo piyate Yu epoma: deda:onama: ega:walo piyate Yua:pima: deda:onama:, piyate epetapiatamo wiya: woko dosiyodilonama: ega:walo piyate a a:ka:tuwa: a walubima: egege mani woko dosiyodilonama:, a bilibilinomate obamo waduba:midaole tanalo Godokono Uliyana kapiyano elawamo elawiyama:, iyo, ebe atu Uliyanate a bilibilinomono tepo magumu iyalo etabokailamiya.

¹⁴ Iyo, lumagino ape magumulo apeno iyaiya apuapuate ba:pola:mena, kapiya apute kita-mena:.

¹⁵ Ebema: lumagino agowate ma kunu degemene, “Na apeno ape apu idia:, mabu na kotoa:,” ebako tabo ge tanalote a:ka:modobomene ebe ape magumune gito kitamidama:.

¹⁶ Ega:walo galote atumu ma kunu degemene, “Na apeno ape apua:, mabu na balidia:,” ebako tabo ge tanalote a:ka:modobomene ebe ape magumune gito kitamidama:.

¹⁷ Numa:la:, lumagino ape kawonomote balidi kapiyanomoma: neda:taleka:, ebete iyaiya tanalo olowioma: a:ka:modobona:, ega:walo ebeno ape kawonomote galo kapiyanomoma: neda:taleka: ebete iyaiya nibo niyabaolema: a:ka:modobona:!

¹⁸ Wiyasiya Godote dopo lumagino ape eba osiyodilolo, ebete apeno iyaiya ape apuapu bili-

bilinomo ebeno ubilo alomomiya,

¹⁹ ebe mabuma: lumagi idino ape kawonomote kapiya apunomoma: neda:taleka:, ebeno apete nanitabolo a:kitanana:!

²⁰ Eiye, apeno tanalo eba kunua:, ebe kapiyanomola wiyasiya iyaiya woko kosiyodilolenama: apeno iyaiya ape apuapuate ba:pola:mena.

²¹ Ebe mabuma: balidite modoboa: kototamo tabo ma kunu gema:, “Na ubia:nola a:ma: mabu a:ma:godone walubi tanalo idi kelawena!” ega:walo watote atumu agowatamo mako tabo a:kegemene, “Na ubia:nola a:ma: mabu a:ma:godolo walubi tanalo idi kuminakoa:!”

²² Ao, eba kunua:. Lumagino ape magumulo apeno iyaiya apuapuate eba pola:menalo, ebe apuapu magumulo ale kebe apuapu elawoela-woa:dopoma: kegelanama:, ebete ebe ape apuapu ebeno ape magumune diyailimene ebeno igilote gito kolopoligomene.

²³ Eba kunu ale apeno iyaiya ape apuapu magumulo kebe apuapu kubakubadopoma: ke-malagidilolenama:, aimano osiyodilole tanalamo ebe ape apuapu wadenomamo ulamenanakoma: iba:te modobolo ka:pola:nama:. Ega:walo aimano ape magumulo kebe ape apuapuate awokala eba pola:nalo atamo ilipo dikaeamena, ale ebe ape apuapu kawonomamo malagidilote kalikamo mula:lenakoma:,

²⁴ wiyasiya numa:la:, kebe ape apuapuate awokala eba pola:nalo atamo ilipo kikaeamena:, ale ebe apuapu kemalagidilolena: ibi kalikamo ka:mula:lema:.

Ebema: nanitabola, Godote dopo lumagino ape eba osiyodilolo apeno iyaiya apuapu alomomelo woki ma kunu iyatiya, epate apeno apuapu bilibilinomo magumulo kebe apuapu kubakubadopoma: degelanama:na:, iba:te ebe ape apuapu kawonomamo eba malagidilolenalo ibino osiyodilole tanalamo wadenomamo bula-menanakoma:na:.

²⁵ Ebema: numa:la:, Godoko ubia:nola, ebete dosiyodiliya ebe ape magumulo anagiyamida tanalote maigama:. Ebe wiyasiya ubila apeno apuapu bilibilinomate eba pola:nalo, idite iditamo atu nilakapo tanalo niyatinakomene,

²⁶ ebema: kebe tetelo ape apu idite temeteme diyatawamene, ebe tetelo ape apuapu bilibilinomate atu temetema:go ka:pola:nama:na:, ega:walo kebe tetelo ape apu idite idawano moio magumulo kalakala delaemene, ebe tetelo ape apuapu bilibilinomate eba:go kapimiya kekalakalaoma:na:.

²⁷ Ebema: la: nanitabokobi midipi bilibilinomo la: Kelisokono apelata, iyo, ebena ape magumulo da:pola:mena la: ebe apeno iyaiya apuapulata.

²⁸ Numa:la:, sosi wagilima: iyaiya opamo daliboliya Godote ebe wokopi alomoiya iba:te ebena sosi magumulo dopopima: keda:onama:, ebene wokopi epetapiate ebe dopopino opo apulo ka:pola:nama: ebete ebena woki awokalmipi kalomote, ebene ibino opo apulo ka:pola:nama: piyate ebena Buka apuapuno tabo diyatulame-naka ebete ebe wokopi kalomote, ebene ibino opo apulo ka:pola:nama: piyate anoano tanalo dosiyodilolenaka ebete ebe wokopi ebo

kalomiya. Ega:walo Godote piyatamo iyaiya elawo dikalamera iba:te ebena sosino woko epetapi kosiyodilolena:, ebete ebe wokopi atumu kalomiya, ma kunu ebete dopamo temetema:gopi wadekobi midiolepi alomote, ebene piyate epono osiyodilole magumulo ibi gito dowalubilinaka ebe wokopi kalomote, ebene sosi epono watowatopi epetapi kalomote, ebene piyate Unu Duliyanomolono nopopino iyaiya tabamo da:kiyawaonaka ebe wokopi ebo kalomiya.

²⁹ Ebema: numa:la:, sosino iyaiya wokopi magumulo ibi bilibilinomate Kelisokono dopo alibolepima: keda:ona:, ega:walo atumu ibi bilibilinomate Godokono woki awokalimipia:, ega:walo ibi bilibilinomate ebena Buka apuapuno tabo iyatulamepia:. Nanitabola, ibi bilibilinomate ebena Uliyanano elawamo anoano tanalo kosiyodilolena:,

³⁰ ega:walo ibi bilibilinomate ebena elawamo temetema:gopi wadekobi ka:midiolena:, ega:walo ibi bilibilinomate Unu Duliyanomolono nopopino iyaiya tabamo ka:kiyawaona:, ega:walo ibi bilibilinomate ebako iyaiya tabono magumu olowiopiatamo kawokalilamera:.

³¹ Ebema: Godokono Uliyanate iyaiya elawo nanitabokobi midipiatamo nilakapolo dikalamera, ebe tanalo magumulo modobola la:le wadewade iyanomo elawo kuwata:ema: ubi kawonomamo niyatinakiyala:.

Wiyasiya numa:la:, na me tetelo Godokono gabo idi la: kiyatulaemamota, ebe tuputupu gabono wade tanalote ebena Uliyanano iyaiya gito ikalame tanalono wade tanalo nodolina.

13

Nilakapo Kimalagidilo Tanalo

¹ Diyala, iyaiya opo epono tabamo ega:walo Unu Duliyomolono nopopino tabamo kiyawao elawote nagodolo ditanale, wiyasiya nilakapo kimalagidilo tanalote nagodolo itana:notaleka: nale tabo kiyawao magumulo wade tanalo idi a:kosiyodilona:, iyo, na lumagite bele gito dana-galiminako ebe keba kunula:ka: ebako dawama: eda:namo, ebe bele diyamote olopoligoa:no epate olowioma: ubia:noma: keda:oma:na:.

² Ebene diyala, Godokono woki kawokalima: ebene Uliyanate natamo iyanomo elawo dikana-menakole, ega:walo iyatawa tanalo bilibilinomate nagodolo eba pola:nalo Godokono waminale tanalo bilibilinomo nale mulo wokiamo diyatawanakomo, ega:walo unuunu damela iyabaiamo kalibolema: nanitabokobi midi tanalono elawote nagodolo ditanale, wiyasiya nilakapo kimalagidilo tanalote nagodolo itana:notaleka: na magumulo wade tanalo idite a:kitanana:.

³ Ebene diyala, nale naimano inamabu bilibilinomo nigologolopiatamo gito da:bikalaemo, ega:walo Ya:suko mabuma: nanitabokobi midia:piate naimano ape elamo da:bemadoema:na:, wiyasiya nilakapo kimalagidilo tanalote nagodolo itana:notaleka: nale Godogodone wade wiya idi a:kelawena:.

⁴ Ebema: a:ma: lumagi idi nilakapolo demalagidilawena, a:ma:le ebene daedale osiyodilo tanaloma: ebetamo samamo ubia:noma: a:keda:emene, ega:walo a:ma: nilakapo osiyodilole tanalodo ebetamo wade

walubi kiyatima:ta. Ebene a:ma:le nilakapo magumulo dokoliawena, a:ma:le lumagi idino inamabuma:ebetamo a:ka:dowaemene, ega:walo a:imano tanaloma: amama tabo kiyawaoa:no a:imano tepo magumulo a:ma: a:ka:tuwa: a:ma: unamo akadipata:emene,

⁵ iyo, a:ma: apeno osiyodilole tanalamo modoboa: woki kapiya idi akawokalima:emene. Ebene a:ma:le nilakapo magumulo dokoliawena a:ma: a:ka:tuwa: a:imano tanalo kapiya a:kemalagidilawenamene, ega:walo a:imano tepo magumuno elate lumagi iditamo samamo maiga:no a:ma: ebena kuba osiyodilole tanalo gito ka:dodolomatilima:ta.

⁶ Ebene a:ma:le nilakapo magumulo dokoliawena a:ma: epetapino kuba osiyodilo tanalo lumagi iditamo duma:emene a:kekalakalaemene, a:ma: wiyasiya Godokono nanitabo tanalote dawokalamene a:ma: ebo kekalakalama:ta.

⁷ Ebema: nilakapo kimalagidilo tanalote a:ma:godolo nanitabonomolo ditana, temeteme tanalo bilibilinomate a:ma:tamo demaimionakoma:na: a:ma: uwomua: tetelo ebe kuba tanalamo tuduwata:no kuiwodopoma: a:keda:emene, wiyasiya a:ma:le a:imano nanitabokobi midi tanalo eba atila:nalo, ebe tanalo magumulo kodakodalo uta:wete Godokono wade walubi tete bemakopelena:ta.

⁸ Iyo, nilakapo kimalagidilo tanalote uwomua: uwomua: tetelo a:kolopoligonamene. Wiyasiya numa:la:, Godokono tepo magumuno woki awokalilame tanalate ebena wokopiagodolo demaimionaka ebe tanalate kolopoligoma:na:,

ega:walo epetapiate Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo Godokono Uliyanano elawamo da:kiyawaonaka, ebe tanalate uwomua: tetelo a:ka:pola:nama:na:, ega:walo iyatawa tanalo bilibilinomate epagodolo da:pola:na ebe tanalate atumu kolopoligoma:na:

⁹ Nanitabola, Godote kebe iyaiya iyatawa tanalo aimano woki mabuamo kalomonale, ega:walo ebete kebe elawo atamo kikaeamenale ale ebenu tepo magumuno woki kawokalilaema:, ebe tanalate agodolo eba pola:nalo wiyasiya Godokono umi magumulo kubakubadopoma:eda:ona.

¹⁰ Ebema: kalakala kawonomola, mabu walone tetelo aimano Wade Tuputupudawanomote nanitabolo dapemene, ebe tetelo kubakubadopo tanalo bilibilinomate gito kolopoligoma:na:

¹¹ Numa:la:, na gudu da:peso tetelo naimano tabo kiyawao tanalo ega:walo epetapino tabo anagiyamida wokino tanalo ega:walo tepo magumuno kimalagidilo tanalo, ebe netewa-kapiya tanalate nagodolo gudu da:pesono osiyodilole tanalo keba kunula:ka: eba kunu eda:onamiya. Wiyasiya me tetelo naimano tanalo eba kunu kitana:, mabu na dubuma: dediyamo ebe tetelo gudu da:pesono osiyodilole tanalo bilibilinomo naimano ginimi apuamo gito miyapiyamo.

¹² Ebema: nanitabola, me tetelo ale Godokono tanalo kelenomamo uminakoma:, lumagite molomolo galasilo ebenu ololo keba kunu kuminakole eba kunu, wiyasiya walone tetelo a ebenu ololo apuamo da:nemaimioma: ebenu ololo wadenomamo ebo ka:nuimalema:.

Iyo, me tetelo naimano iyatawa tanalate kubakubadopoma: eda:ona, wiyasiya walone tetelo nale tanalo bilibilinomo wadenomamo kiyatawaomamo, Godote naimano tanalo bilibilinomo keba kunu kiyatawanale eba kunu.

¹³ Ebema: numa:la:, uwomua: uwomua: tetelo da:pola:nama:na: me ebe kawokawo tanalola, aimano nanitabokobi midi tanalo, ega:walo ale Godokono wade tetete maigama: olowiolo dilukulinama: ebe tanalo, ega:walo ale epetapi nilakapolo demalagidilolenama: ebe tanalo, me ebe netewa-kapiya tanalola. Wiyasiya nanitabola, me tanalate eba pola:nalo ibi magumulo nilakapo kimalagidilo tanalote kawo tanalonomoma: beda:namene.

14

Godokono Woki Awokalimidawano Wade Tanalote Unu Duliynomolono Nopopino Tabamo Kiyawaodawano Wade Tanalo Nodolina

¹ Ebema: modobola la: la:imano woki kawonomamo niyatinala: nilakapo kimalagidilo magumulo kilukula:wenama:, ega:walo atu tetelo la: iyawanomoma: neda:onala: Godokono Uliyanate iyaiya elawo gito dikalamenako la:le ebe iyanomo tanalo kuwata:ema:. Numa:la:, ebe gito ikalame tanalo magumulo potele Godokono woki kawokalima: elawo delaemene, ebete wade tanalonomo elawe.

² Wiyasiya kebe lumagite Unu Duliynomolono nopopino iyaiya tabamo da:kiyawaonako, ebete ebe tanalodo Godoko kapiyatamo kiyawaonako, me opo epatamoa:. Iyo, ebete Godokono

Uliyanano elawamo ebena waminale tanaloma: kiyawaonako, ebema: olowiopiate ebena tabono magumu laema: ka:modobonako.

³ Wiyasiya Godokono woki awokalimidawano tanalo eba kunua:. Ebena tabo kiyawao tanalodo epate wadenomamo olowionaka, ebema: tete epetapilo Godokono tabote ibino nanitabokobi midi magumulo ibi eba walubililo elawokobi a:midilinako, ega:walo tete epetapilo ibi teme-teme magumulo a:gelebadilamenako.

⁴ Ebe mabuma: kebe lumagite Unu Duliynomolono nopopino iyaiya tabamo da:kiyawaonako, ebe tanalodo ebe a:ka:tuwa: ebe nanitabokobi midi magumulo a:kodakodaiminako, wiyasiya kebe lumagite Godokono woki dawokaliminako, ebe tanalodo ebete sosi epo bilibilinomono nanitabokobi midi tanalo a:kodakodailamelelamenako.

⁵ Numa:la:, na ubila la: bilibilinomate Unu Duliynomolono nopopino iyaiya tabamo ka:kiyawaema:, iyo, ebe osiyodilo tanalo kuba:, wiyasiya naimano ubi kawonomote bitana, la:le Godogodone iyanomo elawo nelawiyala:, la:le ebena tepo magumuno woki me opo epono tabamo kawokalilama:ema:. Nanitabola, Godokono umi magumulo ebena woki awokalimipino wade tanalote ebe nopopino iyaiya tabamo kiyawaopino wade tanalo nodoilina, mabu kebe tetelo lumagite nopopino tabamo tanalo idi da:kiyawaomene, ebe tetelo sosi epo magumulo tabo idi oba:midadawate ebe tabono magumu awokalimia:no olowiopiate ebe tanalodo walubi tanalo idi a:kelaema:na:.

6 Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala; nale la:tamo da:pemaigamo la: magumulo Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo da:pa:kiyawaomo, la:le naimano osiyodilo tanalodo beda: wade walubi tanalo na:kelawa:ema? Eiye, wade tanalo idi puliyala! Ebe mabuma: nale da:pemo, modobola na la:go eba okolinalo tete idilo Godokono wamina tanalo idi la:tamo la:imano tabamo awokalimite, ebene tete idilo wade iyatawa tanalo ida:mo la:imano tabamo atumu la: elawokobi ka:ka:midilimamota. Ega:walo nale tete idilo Godokono ubi tanalo la:imano tabamo awokalimite, ebene tete idilo ebene Buka apuapuno tabo la:imano tabamo atumu la: ka:kiyatulaemamota. Ebema: nanitabola, kebe tetelo ebe osiyodilole tanalodo nale la: la:imano tabamo walubilia:no, la: nagodone wade woki laema: a:ka:modobomata!

7 Numa:la; bibolo ega:walo begube ibino tanalo ebe atumula. Ebako inamabu moleolepi ega:walo modolepi iba:te oale idi ibino modobo osiyodilole tanalamo wadenomamo awokalimia:no, ebe tetelo olowiopiate ebe oaleno madodo a:kiyatawaoma:na:.

8 Ega:walo me tanalo idila, gowelao tetelo elawodubu idite tutele wadenomamo molea:no, dubu epetapiate gowela magumulo ebe kowalubima: a:ka:polosiyodiloma:na:.

9 Ebema: la:imano sosino tanalo ebe atumu eba kunu ba:kitana. La: magumulo idite Unu Duliyomolono nopopino tabamo tanalo idi da:kiyawaomene, ebene tabono magumute nanitabolo akawokalamene, iyo,

olowiopiate wade iyatawa tanalo idi ebegodone a:kelaema:na:. Eiye, ebe lumagino tabono tanalo ebe tema awate eba patalo a:ka:tuwa: keba kunu ka:ponolopoligonakole eba kunula!

¹⁰ Numa:la:, me opolo iyaiya epate ibino tabonomamo kiyawaonaka, iyo, iba:te ibino iyaiya tabo apuapudo ibino namutupiatamo ibino tepo magumuno woki modobolo awokalilamenaka.

¹¹ Wiyasiya kebe tetelo na opo idi epono tabo iyatawa:noma: deda:mo, ebe tetelo iba:te na kapeladawama: eba ka:na:milo, nale atumu ibi kapelapima: beka:la:minakomo.

¹² Ebema: la: Godokono Uliyanano iyaiya gito ikalame tanalo uwatema: ubi kawonomamo dalomawenama, kuba:, wiyasiya ebe tanalo magumulo kebe tanalate sosi epono nanitabokobi midi tanalo nanitabonomolo da:kodakodailamenaka, modobola la: ebe tanalamo woko kosiyodilawenama: woki kawonomamo niyatinalakala:.

¹³ Ebe mabuma: la: magumulo kebe dawate Unu Duliyomolono nopopino tabo ida:mo da:kiyawaonako, modobola ebete Godokona:toweoemene ebegodone iyanomo elawo idi gito kelaema:, ebe elawo idi ebe nopopino iyaiya tabono magumu awokalilame elawo tanalola.

¹⁴ Nanitabola, nale nopopino tabo ida:mo Godotamo towetowe tabo da:kiyawaomo, ebe tetelo ebeno Uliyanate nado tabo modobolo eba kiyawaolo, wiyasiya na ebe iyaiya tabono magumu iyatawa:no naimano tepo magumuno wokilo wade walubi tanalo idi a:kelaemo.

¹⁵ Ebema: na Godago tabo gela magumulo beda:

tanalo na:kosiyodilomo? Numa:la:, nale naimano uliyana apulo ebetamo tabo a:kiyawaonakomo, ega:walo naimano tepo magumuno wokino tanalamo a:kiyawaonakomo. Atumu nale ebe amamate magumulo naimano uliyana apulo ebetamo oale alapionakomo, ega:walo naimano tepo magumuno wokino tanalamo akalapionakomo.

¹⁶ Ebema: nanitabokobi mididawa, a:ma:le sosino taneba magumulo Godoko eba moiolo kalakala towetowe tabo ebetamo da:kiyawaemene, ebe tetelo olowiopino tanaloma: a:ma:le la:imano tabonomamo tanalo idi kiyawaoa:no wiyasiya Godokono Uliyanate nopopino tabamo a:ma:do da:kiyawaomene, piyate la: magumulo olioli epoma: deda:ona iba:te ebe tabono magumu keba kunu na:kiyatawaoma:na:? Ega:walo iba:te a:imano kalakala towetowe tabo uwomu apulo “Taula” tabo keba kunu na:kegelamene?

¹⁷ Numa:la:, kebe tetelo Godokono Uliyanate nopopino tabamo kalakala tabo a:ma:do wadenomamo dadipatemene, ebe tetelo olowiopi-ate a:imano tabono magumu lawea:no, ebe tabono tanalote ibino nanitabokobi midi tanalo a:ka:kodakodailaemene.

¹⁸ Nanitabola, na Polote kalakala tabo Godotamo adipatemo, mabu ebete iyanomo elawo natamo ikanamiya Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo ka:kiyawaonakoma:, iyo, ebe osiyodilo tanalo magumulo naimano elawote la: bilibilinomono elawo nanitabolo nodoilina.

¹⁹ Wiyasiya kebe tetelo nale sosi epago

daladabutinakomo, ebe iyaiya tete bilibilinomolo na ubi kawonomamo iyatinakomo nale naimano wokino tanalodo ibino tabonomamo ibi kiyatulanamenakoma: Iyo, nale paibu tabo egegenomo epetapino tabonomamo da:kiyawaomo iba:te modobolo kiyatawaoma:na; wiyasiya nale Unu Duliynomolono nopopino iyaiya tabamo teni taoseni tabono tanalo da:kiyawaomo iba:te nagodone iyatawa tanalo idi a:kelaema:na!

²⁰ Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala; la:imano wokino malagidilole magumulo iyatawa: gudima: akoeda:oala: La: kuba osiyodilole magumulo ebako gudima: eda:oma: modobola, wiyasiya la:imano nanitabokobi midi magumulo modobola la: apepeawete kawokawo dubuma: ega:walo kamiyalema: neda:iyala:

²¹ Numa:la; dopamo Godote ebeno Bukalo tabo ma kunu kiyawaiya,

“Nale iyaiya kapela opo epono tabo magumudo naimano epatamo tabo ka:kiyawaomamo, wiyasiya iba:te dopamo keba kunu kowagele-nami eba kunu olowio ubia:noma: walo ka:keda:oma:na: Iyo, nale kapelapi epetapido ibi diyatulaemo ebe tetelo iba:te naimano tabamo atumu a:ka:tudila:oma:na:”

²² Ebema: ale me tanalo uima; sosi epate Unu Duliynomolono nopopino iyaiya tabamo da:kiyawaonaka, Godote ebe anoano tanalodo ebeno elawo nanitabokobi midia:piatamo

awokaliminako, wiyasiya sosi magumulo epetapiate epetapiatamo Godokono woki ibino tabonomamo dawokaliminaka, Godote ebe anoano tanalo idido ebena elawo nanitabokobi midipiatamo awokaliminako.

²³ Ebema: la:imano sosi kawonomote eba aladabutilo la: bilibilinomate Unu Duliynomolono nopopino iyaiya tabamo kiyawao dowagilima:ema, ebe tetelo kebe olioli epo ega:walo nanitabokobi midia:piate la:imano aladabuti uima: da:pelaema:na:, iba:te la:imano osiyodilo tanaloma: keba kunu na:kemalagidiloma:na:? Iba:te la:imano osiyodilo tanalodo Godoko nanitabokobi ba:ka:midima:na:? Ao, iba:te la: daedale wokiagopima: kegelama:na:!

²⁴ Wiyasiya la:imano aladabuti tetelo la: bilibili-nomono taneba magumulo epetapiate epetapi-atamo Godokono woki la:imano tabonomamo dawokalilama:ema, ebe tetelo kebe olioli epo ega:walo nanitabokobi midia:piate la:imano alad-abuti tanaloma da:pelaema:na:, iba:te Godokono tabo modobolo olowiote ibino kuba osiyodilole tanalo ega:walo nanitabokobi midia: tanalo ebo kiyatawaoma:na:. Iyo, iba:te Godokono tabo dolowioma:na: ebe tabono iyaiya tanalo bilibili-nomate ibi magumulo lumagi idino tanalo eba anagilamelemelo

²⁵ ebena tepo magumuno waminale tanalo ebetamo ebo kawokalilaema:na:. Ebe mabuma: ebete ebena kuba osiyodilole tanaloma: ilipo lawete ebena ololo opamo iyatilo Godoko eba amamatelo kegemene, “Godote me sosi epagodolo nanitabonomolo bokolina!”

Piyate Unu Duliyomolono Nopopino Tabamo Da:kiyawaonaka Ega:walo Piyate Godokono Woki Me Opo Epono Tabamo Dawokaliminaka Ebe Sosi Epono Woko Osiyodilo Tanalo

²⁶ Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala;, la:imano sosi aladabuti tetelo la:le la:imano tanalo keba kunu dosiyodilola:wenakoma, ebe tanalo ma kunula. La: daladabuta:wenakoma, modobola la: magumulo idite Godoko oale ida:mo namamatenakomene, idite la: epetapi Godokono Buka apuno tabo idi niyatulamenakoma:ta, idite Godokono wamina tanalo idi la:tamo nawokaliminakomene, idite Unu Duliyomolono nopopino tabamo tanalo idi na:kiyawaonakomene, ebene idite ebe tabono magumu la:tamo nakawokaliminakomene. Iyo, modobola la: eba kunu nowagelenakiyala: la:imano iyaiya osiyodilole tanalo bilibili-nomamo la:imano nanitabokobi midi tanalo ka:kodakodailama:wenakoma:.

²⁷ Ebema: la:imano aladabuti tetelo Unu Duliyomolono nopopino tabamo kiyawao elawote piyagodolo ditana, modobola ibi magumulo netewa o netewa-kapiyanomate ebe tanalo nosiyodiloma:na:, idite netewa-netewa tetedawama: akoeda:la:.

Ega:walo modobola iba:te ibino iyaiya tabono tanalo la: epetapiatamo kapiya tetelo akokiyawaonakala:, ega:walo tetedawa idino tabo kiyawao dolopoligomene, modobola pogodolo elawo ditana ebe tabo oba:midadawate maigate ebe tabono magumu la: epetapiatamo nawokalimene.

28 Wiyasiya ebako tabo oba:midama: lumagi idigodolo elawo itana:no, ebe tetelo piyate Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo kiyawaoma: elawo delawenaka, iba:te ibino tabo kiyawao tanalo natepama:na:. Numa:la:, ibi magumulo lumagi idite ebe a:ka:tuwa: ebetamo ega:walo Godotamo ebena tanalo osiyodiloma: talena puliyala, wiyasiya ebete sosi aladabutipino ololo apulo ako-osiyodilala:.

29 Ega:walo piyagodolo Godokono woki la:imano tabonomamo awokalima: elawo ditalamena ibino tanalo ebe atumula, la:imano aladabuti tetelo ibi magumulo netewa o netewakapiyate Godokono woki nawokalilaema:na:, ebene la: epetapiate ibino tabono tanalo wadenomamo olowiawete la: a:ka:tuwa: la:imano tanalo ebe tabamo nanagilamiyala:.

30 Wiyasiya kebe tetelo dopo tabo kiyawao-dawate woko eba osiyodilolo, iyatawa tanalote tabo kiyawaodawa iditamono Godokono elawamo da:pemene, modobola dopo lumagite tabo atepapate ebena namutudawatamo tete eba ikamelo, ebe tetedawa idite ebena luta baine maigate tabo kiyawao ebo kowagilimene.

31 Eba kunu la:imano aladabuti tetelo la: piyagodolo Godokono woki nanitabonomolo awokalima: elawo ditanamene, la: bilibilinomate la:imano iyaiya tetelo woko bosiyodilonamata, iyo, tabo olowiopiate Godokono ubi tanalo wadenomamo ebo kiyatawaoma:na: iba:te nanitabokobi midi magumulo kodakodalo kelamota:onama:.

32 Ebema: me tanalo idila. Kebe lumagite

Godogodone iyanomo elawo delawenako ebenu woki la:imano tabonomamo kawokalima:, modobola ebete ebe tanalo eba iyatawanalo ebe elawo tanalote ebenu tepo magumuno mulo wokino tanalamo tuduwatalo nitanamene. Numa:la:, ebe a:ka:tuwa: ebenu ubi tetelo tabo gito akokiyawaoala;

³³ mabu Godoko ebe epatamo gelebadi ega:walo milo dikalamena ebe wadenomo Godola. Iyo, ebe ubia:nola ebenu sosi epate daladabutinaka, ibi bilibilinomate ibino ubi tetelo iyaiya geboo tanalo kosiyodilolema:, mabu ebe tanalo ebe nanitabo woko odiyobo tanalola!

*Polote Kolini Sosi Kamiyala:tamo Talena Diy-
atila miya Iba:te Sosi Aladabuti Magumulo Epetapi
Godokono Tabamo Kowalubima:*

Ebema: me tanalo idila. Godokono epo bilibili-
nomate ibino iyaiya sosi magumulo kebe tanalo
kosiyodilone,

³⁴ na ubila la: ebe atu tanalo
na:kosiyodilonakiyala:, ma kunu la:imano sosi
aladabuti tetelo kamiyala:te Godokono tabono
tanaloma: ibino woki tabo kiyawaoa:no gito
nolowionakoma:na. Iyo, numa:la:, Godote
Mosesedo ebenu Totomu Tabo Yu epatamo
dikalamiya, ebe Totomu magumulo talena idite
kamiyaleno tanaloma: ma kunu itana, ibino
watowatopiatamo eba tudila:olo iba:te ibino
woki tabono tanalamo ibi akoiyatulamenakala:

³⁵ Ebema: Godokono tabo kiyawaodawate
tanalo idi wadenomamo awokalimia:no,
kamiyala:te ebe tanalono magumu wadeno-
mamo laema: ubi diyatima:na:, modobola iba:te

sosi aladabuti tanalone ibino motamo tolamete ebe tanalo ibino awi ebo na:nikiyawaolaema:na:. Numa:la:, iba:te sosi aladabuti magumulo ebako tanaloma: ibino iyaiya woki tabo dawokalilaema:na:, ebe tanalote ilipo ikalame tanaloma: keda:mene.

³⁶ Eiye! La: Kolini sosi epate amama magumulo ma kunu kemalagidilawenama, Godokono Wade Tabote la: magumulo dopamo wagilimite, ebene iyaiya epo bilibilinomo epetapiatamo ebo nemaigi? Diyala, la: epetapiagodolo daedale woki idi ma kunu ditanale, Godokono Wade Tabote la: kapiyatamo pemaigi, epetapiatamo:!

³⁷ Ebema: la: magumulo potele ebene amama wokilo degena Godokono Uliyanate ebetamo iyanomo elawo ikamenako ebene woki nanitabonomolo kawokalima:, ega:walo potele demalagidilona ebete Godokono woko idi kosiyodiloma: Godote iyanomo elawo idi ebetamo gito ikamenako, modobola ebako epate me tanalo niyatawaoma:na:, nale me leta magumulo la:tamo da:kiyawaomo ebe tanalo ebe Kawodawano totomu tabola.

³⁸ Eiye, la: magumulo piyate me tabo olowioa:no, modobola la: epetapiate atumu ibino iyaiya tabo ako-olowiala:!

³⁹ Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola la: la:imano sosi aladabuti magumulo Godokono woki la:imano tabonomamo kawokalima:ema: la:imano woki kawonomamo niyatinala:, ega:walo piyate Unu Duliyomolono nopopino iyaiya tabamo kiyawaoma: elawo delawenaka, iba:tamo talena akoiyatilama:la: ebe tanalo kosiyodiloma:.

⁴⁰ Kawo tanalo idi ma kunula, la:imano al-adabuti magumulo modobola la: tanalo bilibili-nomo wadenomamo eba osiyodilolelo, idawano tanalo dolopoligomene, tetedawa idite maigate ebeno tanalo ebo na:kosiyodilomene.

15

Godote Kelisoko A:e Magumune Dadipatiya Ebe Tanalo Ebe Wade Tabo Kiyawao Tanalono Kawo Tanalonomola

¹ Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, dopamo nale Godokono Wade Tabono iyaiya tanalo la:tamo da:kiyawaimo, na ubila me tetelo ebe atu tanalo la: walo kakanalemamota. Nanitabola, la:le nagodone Wade Tabono kawokawo tanalo dopamo nanitabonomolo uwatimata, ebene me tetelo la: nanitabokobi midi magumulo lamota:onamata.

² Ebe mabuma: la: la:imano nanitabokobi midi tanalo uwomu teta:mo kodakodalo datila:wenama, Godote la:imano igilo nanitabonomolo ka:mula:lelaema:ta. Numa:la:, la: me teta:mo modobolo a:pemaimiomata, ebema: modoboa: la: me tetelo nanitabokobi midi tanalo atepawete la:imano igilo mula: tanalote gito alatidima:.

³ Nanitabola, nale epetapiagodone Wade Tabono kawo tanalonomo keba kunu kelawiyamo, ebe atu tanalo la:tamo ma kunu kiyawaimo, Godote ebeno Bukamo Kelisokono tanaloma: kebe iyaiya tanalo dopamo kakuloliyale ebe tanalate nanitabonomolo emaimiya. Ma kunu Kelisote aimano kuba osiyodilole tanaloma: da:iya,

⁴ epate ebena ape bobamo ebo iyatiya, wiyasiya netewa-kapiya egelalo Godote ebe a:e magumune igilamo walo akadipatiya, iyo, ebe tanalate ebetamo emaimiya Godokono Buka apuapuno tabote nanitaboma: keda:oma:

⁵ Ega:walo Kelisokono a:e magumune maiga tanalo walogabo apune ebete Pitatamo* dopamo igilolo pawokalate, ebene ebena 12 alibolepi dubate kapiya bailo eba pola:nalo ibi bilibilinomatamo ebo kapawokaliya.

⁶ Ega:walo tete idilo ebena waloma:tapi epetapiate kapiya bailo eba pola:nalo Kelisote iba:tamo atumu ebo kapawokaliya. Nanitabola, ebe tetelo ebe waloma:tapino uwomute 500 odoliya, ebene ibi magumulo epetapi bilibilinomate me tetelo bilukulina wiyasiya ibi epetapiate iyalo a:elaiya.

⁷ Ega:walo tete idilo walogabo apune Kelisote ebena ekawi Ya:imesitamoma kapawokalate, ebene ebete ebena sosi wagilima: iyaiya opamo kebe epo keka:la:miyale ebe alibolepi bilibilinomatamo epetapiatamo atumu akapawokaliya.

⁸⁻⁹ Ebene tete geyageyanomoma da:petiya ebete atumu natamo ebo kapawokaliya, iyo, ebete a:e magumune maigate piyatamo igilolo dapawokalanaki ibi bilibilinomatamo magumulo na ebe walogabodawanomoma: ediyamo. Numa:la:, gudu idite menokono tepo magumune nanitabotetelo awokala:no, na ebako guduma: eda:namo, mabu modobola na naimano kawokawo kuba osiyodilole mabuma: gito ba:iyana:, wiyasiya

* **15:5:** Buka ka:la:mioledawa, modobola a:ma: niyatawa Pitakono mailo idi ebe Kipasetela.

Godokono nilakapo tanalodo na igilolo okolinamo. Iyo, nale Godokono sosi epo eba kubailamelo iba:tamo kawokawo temeteme gito ikalamenakimo, ebe mabuma: Kelisote ebe sosi iyaiya opolo wagilima: kebe epo kaliboliyale, ebe wokopi bilibilinomono wade tanalote naimano wade tanalo nodolina, ega:walo ibi magumulo na kapiyate modoboa:noma: eda:namo epate na Kelisokono alibodawa idima: ka:na:ima:

¹⁰ Ebema: nanitabola, ka:lo na kebe woko magumulo kokolinamo, Godote ebe woko ebene nilakapolo natamo gito ikanamiya, ebene ebe nilakapo awokalimi tanalodo wadewade da:ima:te naimano woko magumune ebo maimiya. Ebema: nanitabola, na tete geyageyanomolo woko eba osiyodilonalo, naimano elawote alibolepi bilibilinomo epetapino elawo ebo odoili, wiyasiya na iyatawala kebe da:ima:te demaimiya ebe wadewade tanalo ebe Godokono nilakapo osiyodilole tanalola, naimano osiyodilole tanalola:

¹¹ Ebe mabuma: Kolini sosi epala:, kawo tanalo ebe a alibolepiate Wade Tabono iyaiya tanalo eba kunu eba kiyawaolo la:le nanitabokobi da:mida:ima ebe tanalola. Wiyasiya numa:la:, na ega:walo alibolepi epetapi a bilibilinomo magumulo potele ebe iyaiya tanalo la: diyatulametia, ebe tanalo ebe kawo tanalola:

Godote Nanitabokobi Midipi A:e Magumune Igilamo Kowadipalatelemene

¹² Nanitabola, Godote Kelisoko a:e magumune dadipatiya, a alibolepi bilibilinomate ebe tabo iyaiya opolo kiyawaonakoma:, ebema: mabu keleka: la: epetapiate ma kunu degelawenama,

walone tetelo Godote a:elaopi igilamo a:kowadipalatelemene?

¹³ Eiye! La:imano daedale wokino tanalote nanitaboma: neda:taleka:, Godote Kelisoko a:e magumune nanitabolo akadipatiyana:!

¹⁴ Ebema: Godote Kelisoko a:e magumune nanitabolo adipatea:notaleka:, Wade Tabo kiyawao tanalodo wade tanalo idite a:kitanana:, iyo, la:imano nanitabokobi midi tanalodo la:le wade tanalo idi a:kuma:ema.

¹⁵ Numa:la:, Kelisote a:e magumune maiga:notaleka:, ale Godokono osiyodilo tanaloma: a:da: tabo begelana:, mabu Wade Tabo kiyawao woko magumulo ale ma kunu kiyawaonakoma:, ebete Kelisoko a:e magumune nanitabolo adipatiya.

Wiyasiya la: epetapiate negelanamata Godote a:elaopi igilamo a:kowadipalatelemene. Eiye, ebe tanalote nanitaboma: neda:taleka:, Godote Kelisoko a:e magumune nanitabolo akadipatiyana:!

¹⁶ Ebe mabuma: nale atu tabo ma kunu kegemo, Godote epo a:e magumune wadipalatelea:notaleka:, a me tanalone biyatawaona: ebete Kelisoko a:e magumune kadipatiya:.

¹⁷ Ebema: Godote Kelisoko a:e magumune adipatea:notaleka:, ebete la:imano kuba osiyodilole tanalo nanitabolo a:kegebolelametana:, iyo, la:imano kuba osiyodilole tanalo bilibilinomate la:godolo eba pola:nalo la:imano nanitabokobi midi tanalodo Godokono wade tanalo idite la:tamo a:ka:pemaigamene.

¹⁸ Eiye! La: epetapino wokino tanalote nanitaboma: neda:taleka:, dopamo piyate

Kelisoko nanitabokobi midi magumulo da:elaiya, ibi niyaniyala, ibino igilate alatidinomo balatidiolamiyana:!

¹⁹ Ebema: numa:la:, ale aimano nanitabokobi midi tanalo Kelisotamo eba iyatinalo ma kunu demalagidilonama:, me opolo eba ilukulinalo ale egege walubi tanalo ebegodone kuwatemalema:, wiyasiya ale da:elaoma: wade tanalo idite maiga:no aimano igilate gito kalatidioma:na:, ebe mabuma: modobola nanitabokobi midia:piate a nigologolopima: neka:ima:na:. Iyo, iba:te tabo ma kunu negelama:na:, Kelisoko nanitabokobi midipiate ebegodone wade walubi tanalo nanitabolo a:kelaema:na:, ebema: ebeno waloma:tapino modoboa: tanalote me opo epo epetapi bilibilinomono modoboa: tanalo nodoilina.

²⁰ Wiyasiya kalakala kawonomola, Godote Kelisoko a:e magumune nanitabonomolo adipatiya. Numa:la:, lumagino palilo dapepeoma:na: ebe inamabu bilibilinomo magumulo ebete dopo inamabunomo Godotamo kalakalago gito kikaemene, mabu ebe iyatawala walone tetelo Godokono walubi tanalodo wadewade inamabu epetapiate ebe palilo bapepeonakoma:na:. Ebema: Kelisoko ebe pali inamabuno gito ikame tanalono dopo inamabu keba kunula:ka: eba kunula, mabu ebete dopamo a:e magumune maigate Godotamo ebo tiya. Ebe tanalone a nanitabokobi midipi iyatawala, walone tetelo ale atumu a:e magumune kemaimiomalema:!

²¹ Numa:la:, a:e tanalote kapiya dubuno osiy-

odilo tanalodo a me opo epo bilibilinomatamo pemaigiya, ebema: dubu idino osiyodilo tanalodo aimano a:elao magumune maimio tanalote atumu kemaigiya.

²² Iyo, a me opolo A:da:mekono igilo magumulo eba ilukulinalo, a iyatawala tete na:pe a gito ka:elaomalema:, ebema: a atumu iyatawala a Kelisokono igilo magumulo dilukulinama:, walone tetelo Godote a bilibilinomo aimano a:elao magumune nanitabolo kowadipaeatemene.

²³ Nanitabola, Godokono ubilo Kelisote a:e magumune maiga tanalodo dopo lumagima: ediya, wiyasiya a piyate ebena epoma: deda:onama: a walone tetelo igilamo kemaimiomalema:, Kelisote me opamo walo da:ka:pemene ebe tetelo.

²⁴⁻²⁵ Ebema: numa:la:, ebe tetete me opono olopoligo tetema: eba eda:lo, Kelisote iyaiya elawoelawonomo uliyana ega:walo elawoelawodopo uliyanago gowelao magumulo wato kikopu kelaemene, ega:walo epo magumulo piyate eba:go da:gowelaona ebete Godokono elawamo ebe kawokawopi bilibilinomo atumu nanitabolo ka:mikitaolemene. Kalakala kawonomola, ebete ebe wato kikopu lawe teta:mo ebena Kawo Elawodawano okoli bailo nokolitamene, ebene ebete ebe Kawo Elawodawano okoli bai Nabiwi Godotamo kalakalago gito kikaemene.

²⁶ Nanitabola, Kelisago da:gowelaona ibi magumulo a:e tanalote uwomudawama: eba eda:nalo Kelisote ebe atumu kubaiminomo ebo ka:kubaimene.

²⁷ Iyo, ebe tanalo awokalima: Godokono

Bukalo tabote ma kunu gena, “Kelisago da:gowelaona ebete Godokono elawamo ibi bilibilinomo ka:mikitaolemene.” Ebema: ale me tabono magumu iyatawala, Kelisote gowelao magumulo elawonomoma: deda:mene, ebe tetelo iyaiya uliyana ega:walo iyaiya epo ega:walo kebe iyaiya tanalate Unu Duliyomololo ega:walo me opolo da:pola:na, ibi bilibilinomate ebetamo nanitabonomolo ka:tudila:oma:na:. Wiyasiya numa:la:, ebe tetelo Godoko kapiyate Kelisotamo a:ka:tuduwatamene, mabu ebe potele Kelisotamo wato kikopu lawe elawo dikamiya ebe Kawodawala.

²⁸ Ebema: nanitabola, iyaiya tanalo bilibilinomate Godokono Gudu Kelisotamo eba kunu da:tudila:oma:na:, ebe tetelo Gudute a:ka:tuwa: ebene ubilo Nabiwitamo ka:tuduwatamene, mabu ebe iyatawala ebete Nabiwino ubilo ega:walo ebene elawamo wato kikopu elawe. Iyo, Gudute ebene ubi ebema: kiyatimene, ebene Kawo Elawodawano gobebobo Nabiwite nanitabonomolo lawete iyaiya tanalo bilibilinomate ebe kapiyatamo uwomua: uwomua: tetelo ba:tudila:onakoma:na:.

²⁹ Ebema: modobola a me tanalo idi atumu ka:kemalagidiliye. Epetapiate ibino namutupino a:elao epono tanaloma: ibi obamo dowaduba:midaolenaka, iba:te ebe tanalo beda: mabuma: kosiyodilonake? Numa:la:, ibi iyatawala a:e magumune maiga tanalote nanitaboma: eda:notaleka:, iba:te ibino osiyodilo tanalodo wade tanalo idi a:kuima:na:, wiyasiya iba:te Godoko nanitabokobi eba midinalo kawonomamo gelana ebete ibino a:elaopi

igilamo nanitabonomolo kowadipalatelemene.

³⁰ Ega:walo me tanalo idila. A:elaopino igilamo maimio tanalote nanitaboma: eda:notaleka:, mabu keleka: ale egela ega:walo idoko bilibilinomolo iyaiya tete epetapilo aimano igilo malagidilolea:no Wade Tabono tanaloma: iyaiya a:e olalati tanalamo gito da:nopila:onakoma:?

³¹ O naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, ale aimano Kawodawa Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo, na la: mabuma: amamalo la:tamo nanitabonomolo a:kiyawaomo, egela bilibilinomolo nale naimano igilo iyabaiamo iyatinakomo!

³² Ebema: la:imano woki keba kunula:ka:? Na Epesese kawo duliynomololo elawoelawonomo goeogoeo keba kunula:ka: ebako dubago da:gowelaimo, nale ebe tanalo epono ololo apulo amamalo kosiyodilimo? Ao, nale me opono igilo malagidilola:no Unu Duliynomolono wade igilo Godogodone laema: osiyodilimo. Wiyasiya numa:la:, a:elaopino igilamo maimio tanalote nanitaboma: eda:notaleka:, nale nanitabokobi midia:pino kuba woki kowaloma:tama: ba:modobona:, mabu iba:te me opono igilo kapiya eba malagidilonalo tabo ma kunu gelana,

“Diyala, dumutu ale da:ba:elaoma:,
 ebema: modobola a ka:lo
 a a:ka:tuwa: a eba kalakalaiamelo,

bae kawonomamo naote
 da:imi obo elawonomo kawiya
 ebo ka:niomalema:!”

33 Diyala, epetapiate la: a:da: da:bemasigilitamene, ebema: la: nanisiwale! Nanitabola, ebe a:da: elemasigipino tanaloma: mulo wokiagopiate tabo ma kunu gelanaka,

“A:ma: kuba osiyodilolepiago depata:wenaka,
 iba:te a:imano tepo magumuno wadewade
 woki
 ka:kubailaema:na:.”

34 Ebema: naimano Kolini sosi epala:, modobola la: wadewade wokino tanalomo walo na:kolobila:la:, iyo, la:imano kuba osiyodilole tanalo na:miyapala:. Eiye! Nale ilipo la:tamo kikalametama: me kodakoda tabo ebema: kiyawaomo, mabu la: epetapiate Godokono tanalo nanitabolo kiyatawawena:!

*Godote Nanitabokobi Midipi A:e Magumune
 Igilamo Dowadipalatelemene, Ibino Oli Ilukuli
 Tanalono Ape Unu Duliyomolo Epono Apema:
 Keda:oma:na:*

35 Ebema: diyala, la: magumulo idite na ma kunu da:bananemene, “Godote a:elaopi igilamo keba kunu na:kowadipalatelemene? Ega:walo lumagite igilamo nanitabonomolo demaigamene, ebena oli okoli tanalono apete keba kunu na:kitanamene? Naimano woki nitana ebe tanalote a:kemaigamene!”

36 Wiyasiya nale tabo ma kunu kegemamo, “A:ma: daedale wokiagodawalata! Numa:, a:ma: kikopu damela magumamo damiaemene, ebe kikopute da:emene ebena igilote nanitabolo

a:kolopoligomene, iyo, ebegodone oli wuite ke-maigamene.

³⁷ Ega:walo a:ma: kono pali osiyodilo tetelo a:ma: kono kewano ape paago damela magumamo kamiawenakoa:, ao, a:ma: wiyasiya kikopunomo amionakota. Numa:, a:ma:le kono kikopu ega:walo ebakobako iyaiya kikopu epetapi eba kunu damiaemene, walone tetelo ebe kikopunomo magumune kawokawo inamabunomate iya ololamo kemaimioma:na:.”

³⁸ Ebema: nanitabola, Godokono ubilo ebete pali inamabu iditamo ebe inamabuno ololonomo ikamenako, ega:walo ebete atumu iyaiya kikopu-atamo ibino iyaiya ololonomo a:kikalamenako.

³⁹ Ebene igilolo dowapata:lamena ebe iyaiya inamabuate atumu ibino iyaiya ololonomago ilukuliona, iyo, epono ololo idi ba:kitalamena, ega:walo damelalo dowapata:lamena ebe inamabuno ololo idi bitalamena, ega:walo olaolano ololo idi bitalamena, ega:walo obo magumudo dowapata:lamena ebe inamabuno ololo idi bitalamena.

⁴⁰ Ebema: me inamabuate me opolo eba pola:nalo, ale ibi bilibilinomono ololo iyatawala, ega:walo ale atumu tobolo unulo da:pola:na ebe inamabuno iyaiya ololo iyatawala. Iyo, ale me opono inamabu ega:walo tobolo ununo inamabu ma kunu ulamenakoma:, ibino wade pukuilame tanalo kapiya:, ao, iyaiya ba:pola:lamena.

⁴¹ Ma kunu egelano wade pukuilame tanalo ega:walo saganano wade pukuilame tanalo ega:walo mawelene wade pukuilame tanalo iba:te iyaiyama: eda:ona, iyo, mawe

bilibilinomo magumulo ibi atumu iyaiya wade pukuilame tanalago ba:pola:na.

⁴² Ebema: numa:la:, Godote a:elaopi igilamo dowadipalatelemene ibino tanalo eba kunu kitanamene. Lumagite me opolo eba okolinalo ebena apete a:e apema: eda:na, ebema: ebete da:emene epate ebe ape bobo magumamo gito kiyatima:na:. Wiyasiya Godote kebe ape a:e magumune dadipatemene, ebe tetelo ebe apete olinoma: eda:te lumagite ebe apa:go uwomua: uwomua: tetelo bokolinamene.

⁴³ Nanitabola, lumagite kebe apa:go me opolo dokolina, ebe ape kubadopoma: eda:na ega:walo elawoa:noma: keda:na, ebema: ebete da:emene epate ebe ape bobamo gito kiyatima:na:. Wiyasiya numa:la:, Godote ebe lumagino ape a:e magumune dadipatemene, ebe apete wade pukuilaema: ega:walo elawonomoma: ebo keda:mene.

⁴⁴ Iyo, me opolo lumagite me opono apa:mo pata:na, ebema: ebete da:emene epate ebena ape bobamo gito kiyatima:na:, wiyasiya Godote ebe a:e magumune dadipatemene, ebe tetelo ebena apete olinoma: keda:mene mabu Godokono Uliyanate ebena apetamo nanitabo igilo kikaemene. Ebema: nanitabola, lumagino ape netewa ba:pola:mena, iyo, ape idite me opono apema: eda:na ega:walo ape idi ebe Unu Duliynomolono apema: keda:na, ebe apetamo Godokono Uliyanate nanitabo igilo kikaemene.

⁴⁵ Ebe mabuma: ebena Bukalo tabo idite ma kunu itana, "Godote dopo dubu A:da:meko osiyodilote igilo dikamiya, dubute igilagonoma:

ebo ediya.” Iyo, ebe dopo dubute me opolo ebema: okolinami, wiyasiya a tetelo da:pemaigiya ebe walogabo A:da:me idi ebena tanalo iyanomola, mabu ebe epatamo nanitabo igilo ikalame uliyanama: ediya.

⁴⁶ Numa:la:, a me tanalone iyatawaonama: dopamo me opono tanalote pemaigate, ebene walone tetelo oli tanalote ka:ka:pemaigamene, ebe oli tanalo ebe Godokono Uliyanate nanitabo igilo atamo dikaeaemene ebe tanalola.

⁴⁷ Iyo, dopo dubu A:da:mete me opo magumune pemaigiya mabu Godote ebe damela tuwaeamo osiyodiliya, wiyasiya a tetelo da:pemaigiya ebe walogabo A:da:mete Unu Duliyaomolone piya.

⁴⁸ Ebema: Godote damela tuwaeamo poko kosiyodiliyale, ebe dubute kebako dawama: keda:namile me opo epate eba kunu damela tuwaeamo osiyodilolepima: keda:ona, wiyasiya kalakala kawonomola, a piyate Unu Duliyaomolo Epoma: deda:onama:, ale Unu Duliyaomolone me opamo da:piya ebe dubu keba kunula:ka: eba kunu nanitabolo keda:omalema:.

⁴⁹ Iyo, me tetelo a nanitabokobi midipiate damela tuwaeamo osiyodilo dubuno ololamo keba kunu kilukulinama:, walone tetelo a eba kunu Unu Duliyaomolone da:piya ebe dubuno ololamo bilukulinama:.

Godote Nanitabokobi Midipino A:elao Ape Iyanomoma: Ka:midililaemene Iba:te Ebena Uwomua: Uwomua: Teteno Igilago Kilukulionama:

⁵⁰ Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, naimano iyatulame tabono magumu ma kunula. Lumagite me opolo eba okolinalo

ebeno apete ka:modobona: Godokono Kawo Elawodawano duliynomolono wadewade tanalo nanitabonomolo kuwatema:, iyo, lumagite ebena a:e apa:mo eba okolinalo ebete ka:modobona: uwomua: uwomua: teteno igilo kelaema:.

⁵¹⁻⁵² Ebema: Godote nanitabokobi midia:piatamo dowaminana, modobola la: ebe tanalo wadenomamo niyatawala:. A nanitabokobi midipi bilibilinomate gito a:ka:elaoma:, ao, a magumulo epetapiate Uwomu Egelalo igilolo ka:pola:namalema:. Wiyasiya numa:la:, epate uwomu teteno tutele diyamo dolowioma:na:, ebe tetenomolo Godote a nanitabokobi midipi bilibilinomono ape iyanomoma: gito ka:midiliaemene, iyo, ebete ebe tanalo samonomamo kosiyodilomene, lumagite ebena balidi ibilite keba kunu ka:melenakole eba kunu. Ebema: nanitabola, tutele mole tetelo Godote a:elaopi bilibilinomo igilamo wadipalatelete, ebena iba:te uwomua: uwomua: tetelo eba ilukulionalo walo a:ka:elaoma:na:, ega:walo ebe atu tetelo Godote a nanitabokobi midipino ape iyanomoma: ka:midiliaemene,

⁵³ iyo, ebete epono a:elao ape iyanomoma: na:midililaemene iba:te ebena uwomua: uwomua: teteno igilago kilukulionama:.

⁵⁴ Ebema: numa:la:, Godote epono a:elao ape iyama: eba midililamelolo iba:tamo uwomua: teteno igilo dikalaemene, ebe tetelo ebena Bukalo kebe tabote ditana ebe tabote nanitaboma: ebo keda:mene. Iyo, ebete ebena Bukamo tabo dopamo ma kunu akuloliya,

“Ebe tetelo na Godote

a:e tanalono wato kikopu lawete
ebe anakapuminomo kanakapuimamo!

⁵⁵ Ebema: a:e tanalo,
a:ma: wato kikopu walo a:kelawa:emene,
iyo, a:ma:le idawatamo temeteme
walo a:kikama:wenakomene!”

⁵⁶ Nanitabola:, me tetelo a:e tanalono teme-
teme ikalame elawote epono kuba osiyodilole
magumudo iba:tamo penako, ega:walo Godote
dopamo Mosesedo dikalamiya, ibino kuba osiy-
odilole tanalono elawote ebe Totomu Tabono
tanalodo a:ka:pemaiganako,

⁵⁷ wiyasiya modobola a kalakala kawonomo
Godotamo kadipatiye, mabu ebete aimano Ka-
wodawa Ya:su Kelisokono osiyodilo tanalodo
wato kikopu lawe elawo atamo nikaeamena!

⁵⁸ Ebema: naimano wadewade nanitabokobi
midipi ekakiala:, modobola la: la:imano
nanitabokobi midi magumulo kodakodalo
nelamota:onala:, iyo, la: woki netewama:
eda:oa:no aimano Kawodawano woko osiyodilo
tanaloma: la:imano ape ebetamo kawonomamo
nikameonala:, mabu a iyatawala ale ebe
magumulo eba ilukulinalo aimano woko
magumune wadewade da:ima:te emaimionaka.

16

*Nanitabokobi Midipiate Yudiya Opolo Nigol-
ogolo Dilukulinamiya, Kolini Sosi Epate Ibi Ni-
lakapolo Walubilima: Polote Danaliya*

¹ Ebema: la:le tanalo idima: na danana:ima, ebe tanalo ebe Godokono epate Yudiya opolo nigol-ogololo dilukuliona, la:le ibi nilakapo maniamo keba kunu na:kowalubila:ema.

Ebene nale dopamo Galesiya opono sosi epate kebe tanalo osiyodiloma: danalimo, modobola la: ebe atu tanalo ma kunu nosiyodiliyala:

² Sande egela bilibilinomolo la: bilibilinomate la: a:ka:tuwa: la:imano nilakapo mani balamo nalomonakiyala: ebe manite la:godolo kawokawodopoma: keda:oma:, iyo, Godote lumagi idi ebeno okoli magumulo keba kunu kowalubinakole ebete eba kunu nilakapolo gito nalomonakomene. Numa:la:, na pea:no la: bilibilinomate dopamo eba kunu dosiyodilawenakoma, ebe woko la:godolo iyalo dolopoligi nale ebo ka:puimamo.

³ Ega:walo la:le kebe dubu la:imano nilakapo mani Yudiya opono Yelusalema kawo duliyomolamo watama: modoboma: degelaema, modobola la: ibi mabuma: leta nosiyodiliyala:, ebene nale la:tamo da:pemo ebe tetelo nale ibi la:imano letago ega:walo maniago ebo kanalibolemamo.

⁴ Wiyasiya ebe tetelo la:le la:imano wokilo na ma kunu danana:ema, nale ebe dubago ebamo ka:toma:, kuba:, naimano kalakala bitana ale kapimiya ka:tolaema:

Polote Kolini Kawo Duliyomolamo Pema: Nopo Dawokalimiya

⁵ Ebema: naimano nopo ma kunu itana, nale Ma:sadoniya opodo petote la:tamo ebo

ka:pemaigamo, mabu na ebe opopi dopamo ka:nulama:tepaleta: nemalagidilonamo.

⁶ Wiyasiya na ubila la:go tete geyageyadopolo kokolinama:, ebema: diyala, nale pete opono gibate olopoligo teta:mo la:go da:ba:pokolimo. Ebene na iyatawala, ebe tetelo nale kebe opamo toma: ubi diyatimo, la:le na ebo kowalubini-mamota.

⁷ Iyo, numa:la:, na ubia:nola me tetelo la:imano opodo eba petolo la: pulama:tepaletate opo ida:mo samamo ebo ka:toma:. Ao, naimano wokite eba kunu kitana:, ebema: Kawodawate modoboma: degemene, nale tete geyageyadopolo la:go ka:pokoliatepamamo.

⁸ Wiyasiya nale pe wagilimia:no, dopamo nale egela epetapilo me Epesese duliyoumololo kokolimamo Pentekose Soliyomu Egela* teta:mo.

⁹ Numa:la:, me duliyoumololo naimano woko odiyoboma: epetapi bilibilinomate nago na:gowelaonaka, wiyasiya kalakala kawonomola, na numinamo gigiyute a:iyamidalo nanitabolo itana, naimano woko osiyodilo magumudo wadewade da:ima:te ka:noloma:.

Polote Godokono Wokopi Epetapino Tanaloma: Da:kiyawaiya

¹⁰ Ega:walo me tanalo idila. Timotite la:tamo da:pemaigamene, la:le ebe kalakalago eba lawelo

* **16:8:** Pentekose Soliyomu ebe Yu epono kalakala soliyomu idila, iba:te ulama bilibilinomolo Godotamo bosiyodilonakoma:na. Ebe Soliyomuno osiyodilo mabu ma kunula, iba:te palino witi-laiso otele wagilimi tanalo eba malagidilolo kalakala Godotamo ebo kadipatema:na, mabu ibi iyatawala iba:te ebe-godone wade walubi tanalo elawia.

woki bilibili tanalo idi ebetamo akoikama:la:, mabu na Kawodawano woko keba kunu kosiyo-dilonamo, ebete atu woko kosiyo-dilona.

¹¹ Ebema: la: magumulo idawate ebenu tepo magumulo ma kunu malagidiloma: modoboa:, Timotiko nani wokodawama: keda:na:. Modobola la: wiyasiya ebe wadenomamo nowalubiyala:, ebete ebenu to gabodo kalakalago walo eba kowagilimilo natamo modobolo ebo kolowaimene, mabu ebete nanitabokobi midipi ekaki epetapiago natamo pema: nale ebe makopelenamo.

¹² Ega:walo aimano nanitabokobi mididawa ekawi Apolosikono tanalo ma kunula. Nale tete epetapilo naimano ubilo ebe ananakimo ebete nanitabokobi midipi ekaki epetapiago pelamete la:go ka:pokoliatepama:, wiyasiya ebete negi ebete Godogodone nanitabo woki kelawea:, ebema: ebete me tetelo la:tamo a:ka:pemene. Wiyasiya modobola la: niyatawala:, ebenu ubi tanalote nanitabolo bitana Godokono wade tetelo la:tamo ka:pema:.

¹³ Ebema: la: olowiolo eba ilukulinalo nanitabokobi midi magumulo kodakodalo nelamota:onala:, iyo, gowelao magumulo tolea:noma: eba eda:onalo la: elawonomoma: neda:onala:.

¹⁴ Ebene la:imano ilukuli magumulo modobola la:le tanalo bilibilinomo nilakapo kimalagidilo kapiyado nosiyodilolenakiyala:.

¹⁵ Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, la: me tanalo iyatawalata, Stepanasiko ega:walo ebenu moto epo ibi Guliki opo kawonomolo piyate dopo tetenomolo Ya:sutamo dolobiliya

ebe epola, iba:te Godokono epo epetapi kowalubilinama: ibino ape kawokawonomo nanitabonomolo alomiya. Ebe mabuma: na Polote la: ma kunu toweolaemata,

¹⁶ modobola la: ebako tuputupu osiyo-dilolepiatamo na:tudila:onala:, ega:walo piyate iba:go woko dosiyodilona iba:tamo atumu na:ka:tudila:onala:.

¹⁷ Ebema: numa:la:, Stepanasiko ega:walo Potunatasiko ega:walo Akeyakasiko ibino pelame tanaloma: nale kawonomamo kalakalimo. Nanitabola, la:le mululo eba ilukulinalo la: kalakala natamo ikanaema: modoboa:, wiyasiya iba:te la:imano gobebobo eba pelawelo

¹⁸ naimano woki bilibili tanalo la: mabuma: iyabaiamo ebo palomiya, dopamo iba:te la:imano woki bilibili tanalo keba kunu ka:polopoligolamile eba kunu. Ebema: kebe tetelo la: sosi epate daladabuta:wenakoma, modobola la: ebako dubu nemoiolenakiyala:.

Polote Iyaiya Uwomu Nilakapo Tabo Da:kiyawaiya

¹⁹ Ebema: A:isiya opo kawonomolo iyaiya dilukuliona, ebe sosi epate ibino nilakapo tabo la:tamo palibola:, ebene Akuilako Pilisilako ibi ega:walo ibino motolo daladabutinaka ebe sosi epo, ibi bilibilinomate Kawodawa Ya:suko magumulo eba ilukulinalo ibino kawo kalakala nilakapo tabonomo la:tamo atumu kapalibola:.

²⁰ Iyo, piyate malo nago dilukulina, ebe nanitabokobi midipi ekaki bilibilinomate atumu ibino nilakapo tabo la:tamo kapalibola:. Modobola la: daladabuta:ema la: bilibilinomo

epetapiate epetapino koto uwateuilo
na:wiyamidauiyala:

²¹ Ebene me leta uwomu apulo na Polote na
a:ka:tuwa: naimano kotamo me nilakapo tabo
kapiya dakulolemo, la: me tabo numa:la:, iyo,
lumagi idite me uwomu tabo kakulolea:

²² Nanitabola, epo magumulo potele
Kawodawa Ya:suko nilakapolo malagidilona:no,
modobola Godote ebetamo kuba wiya
nikaemene ebete uwomua: tetelo temeteme
kiyatawanakoma:! O aimano Kawodawa,
modobola a:ma: na:pa:!

²³ Ebema: modobola aimano Kawodawa
Ya:sukono nilakapo tanalote la:godolo
nitanamene,

²⁴ ega:walo a Ya:su Kelisoko magumulo
kapiyama: eba eda:onalo, modobola
naimano nilakapo kimalagidilo tanalote la:
bilibilinomagodolo atumu na:kitanamene. Me
ebe naimano tabo uwomula. Taula.

GODOKONO WADE TABO
The New Testament in the Fly River dialect of the
Tabo language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Tabo (Fly River) long
Niugini

Copyright © 2006, 2023 The Bible Society of Papua New Guinea and Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tabo (Fly River) (Tabo)

Dialect: Fly River

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 4 Mar 2024

cbdd3ff2-0ca7-5896-b3fd-850bc0fd18b7